Ժ. ՏԱՐԻ 2910 | ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 6 ՍԱՀՄԻ ՌՅ86 | 15 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1893 | 17 ՐԵՊԻՒԼ ԱԽԸՐ 1311 | ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար տարեկան ... ամսեայ ...	150
» »	75
» »	40
Օսմ. երկիրներ Տարեկան	56
» »	28
Ընծայ թուղթի մէկ ... Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց բաժանորդ ... ընդունելի	Դրուշ 50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 14/26 ՀՈԿՏ. 1893

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՌՈՒՍՔ Ի ՖՐԱՆՍԱ. —Երեքշաբթի, ռուս սպայից մէկ մասն այցելեց Վերսայլ, միւս մասը նախաճաշեց Պ. Քառնոյի հետ, որ ըստ այս առթիւ թէ ռուս նաւախմբին այցն անջինջ տպաւորութիւն պիտի թողու բովանդակ Ֆրանսայի մէջ։ Բարօրութիւն և երջանկութիւն մաղթեց իւր հիւրերուն, բաժակ պարպելով Ցարին և Ցարուհւոյն կենաց։ Ավելան ծովակալ Ֆրանսացի ժողովրդեան ռանդնալից ընդունելութեան համար ջերմ շնորհակալութիւն յայտնեց, իւր բաժակը պարպելով Նախագահին կենաց, և Ֆրանսայի մեծութեան ու բարեկեցութեան։ Ֆրանսայի լուենեան քաղաքաց պատգամաւորութիւնը ծանուցեալ ոսկեկազմ ալպոմը մատոյց, 1,800 քաղաքապետներու և գիւղապետներու ստորագրութիւնը պարունակող։ Նմանօրինակ ալպոմ մ'ալ գեսպանին մատուցուեցաւ, Ցարին յանձնուելու համար։ Պ. տը Մօրէնհայմ պատասխանեց թէ առաջիկայ ամսուն մէջ ինք այս ալպոմն անձամբ պիտի մատուցանէ Ցարին, պատմելով աքանչելի ցոյցերն որք եղած են ի պատիւ Ռուսաց։

ԱՒՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ. —Երեսփ. ժողովոյ մէջ, Նախարարապետ կոմս Թաաֆֆէ յայտարարեց թէ ընտրական ծանուցեալ ծրագիրն առաջարկելով ժողովոյն, մասնաւոր դասակարգի մը դէմ թշնամական գիտում չի տածեր, կամ քաղաքական մասնաւոր կուսակցութիւն մ'ընկճել չի միտեր։ Կառավարութիւնն հաստատ կը պահէ ծրագրոյն հիմնական գաղափարը, խորհրդարանական երեք ակումբներուն ընդդիմութեան հակառակ։ Համոզուած է թէ կարելի է ընտրողական իրաւունքն ընդարձակել, առանց ծանրապէս չփոթելու արդի կացութիւնը։ Բայց և այնպէս, ի գիմաց գերման ազատականաց Պ. ֆոն Բլէնէր և ի դիմաց Լեհաց Պ. Եաւորսքի ծրագրին հակառակ կարծիք յայտնեցին։ Այս խնդիր հիմակ ամենամեծ խնդիրն է Աւստրիոյ համար, և անոր ծայրը կը տեսնուի կա՛մ կոմս Թաաֆֆէի անկումն, իւր աւելի քան տասնամեայ պաշտօնավարութենէն ետքն, և կամ արդի Խորհրդարանին լուծումն։ Հունգարիոյ մէջ ալ Նախարարութեան համար սպառնալից խնդիրն է ամուսնութեանց քաղաքային արձանագրութեան խնդիրն, որուն հաւանած չըլլալով կաթոլիկ կղերն, այժմ կը սպասուի Թագաւոր կայսեր որոշման։

ԱՆԳԼԻԱՑԻՔ յայտնեցին Զուլու-Մաթապէլէ «Տէրութեան» զօրաց, երկու տարբեր ճակատամարտներու մէջ, յետ որոյ անգլիական երկու զօրագունդք միացան, և հիմա շիտակ կը քալեն Լօպէնկուլա վեհապետին մայրաքաղաքին վրայ։

Ի ԹՈՒԼՈՆ, ռուս նաւաստիներուն Ֆրանսացւոց հետ եղբայրանալնին ամենէն սովորական ձեւն է իրենց գլխարկը փոխանակել անոնց գլխարկին հետ. Թուլոնի մէջ շատ մը ֆրանսացի զինւորներու գլուխը կը տեսնուի ռուսական նաւային գլխարկ «Ծովակալ Նախիմով» կամ «Կայսր Նիկոլայ» գրուածքով, ռուս նաւաստիներուն ալ գլուխը կը տեսնուի Ֆրանսացւոց զինուորական «քէփին»։ Ռուս նաւաստեաց ընդհանուր վարմունքը լաւ է։ Գայթակղական բան մը չեն ըներ. գի խիստ կարգապահութեան ենթարկուած են։ Ֆրանսացի նաւաստիներէն աւելի ազատ են, և հետեւապէս աւելի ընդունակ են զինովնալու, բայց կանոնական խստութիւնը զիրենք կը զսպէ։ Ռուս սպայք երեկոյները կանոնաւորապէս կը յաճախեն Թուլոնի երգեցիկ սրճարաններն, քաղաքային հագուստով։

ՄԱՐԵՇԱԼ ՄԱՔ-ՄԱՀՈՆ ունէր Սրբբոյն Անդրէասայ ռուսական ասպետ պատուանշանին ադամանդէ ասուփօնն, իրմէ զատ երկու Ֆրանսացիք միայն ունէին զայն, Պ. Քառնօ և Մարեշալ Քանռոպէր։ Այս պատուանշանն ունեցող անձն իրաւունք կը վայելէ ռուսական միւս ամեն պատուանշաններն ալ կախելու, և երբ մեռնի, պաշտօնական յուղարկաւորութիւն կ'ըլլայ։ Այս պատճառաւ, որպէս նաև Ֆրանսացւոց սուգին մասնակցելու նպատակաւ, Ավելան ծովակալ իւր բոլոր սպաներով ներկայ էր յուղարկաւորութեան։ Հանգուցելոյն ընտանիքն յառաջապէս խնդրած էր որ մարմինը փարիզ բերուելուն՝ ուղղակի Մաւլենի եկեղեցին տարուի, և անտի սեւազգեստ երթալու։ Որովհետեւ այս զինուորական հասատութիւն իւր բազմաթիւ մասնաւոր խնդիրներով գէպքերն... կառավարութիւնն հոն կառուցուեցաւ։ Հոն այժմ կը հանգչի Մաք Մահոն, ոչ միայն Մեծին Նափոլէոնի այլ Ֆրանսայի ամենէն հռչակաւոր Մարեշալներուն և զօրապետներուն քով։ Ցուցարկաւորութեան գեսպանական մարմին ամբողջ ներկայ էր, և ի դիմաց Թուրքիոյ, Վսեմ. Միսաք էֆ., գործակատար սամ. դեսպանատան։

Պ. ԼՈԶԷ, Ֆրանսայի ոստիկանութեան նախորդ վերատեսուչն, անուանուեցաւ Վիեննայի դեսպան, Պ. Տըքէէի տեղ, որ Լոնտոնի դեսպան է այժմ։

ՖՐԱՆՍԱՅԻՔ Ծ'ԱՐԵՒԵԼՔ. —Ի Սայկոն (Թոնքին) 600 պատուաւոր քաղաքացիք կամ գաղթականք հաւաքուած սուին Պ. Լը Միռ տը Վիլէռի, Սիամի հետ դաշնագրոյն բարեյաջող կնքման առթիւ։ Հնդկաչինու ֆրանսական ընդհանուր կառավարիչ Պ. Լանէսան եւս ներկայ էր, և անոր ալ խորհրդակցութիւններ եղան նոյն յաջողութեան առթիւ։ Անոնցմէ և Բամբոքի վհնգապետաց որք ֆրանսական իշխանութեան ներքեւ են, շատ գոհ մնացած են Սիամի հետ կնքուած դաշնագրէն։ Ֆրանսայիք պիտի աշխատին Սիամէ առնուած հողերն յօգուտ ի կիր արկանել, ծայրագոյն Արեւելքի վաճառականութիւնը դէպ ի Թոնքին դարձնելու համար։ Թոնքին ի մօտոյ Չինաստանի հետ պիտի միացուի երկաթուղւով։ Պ. Լանէսան կը յուսայ որ ֆրանսական կառավարութիւնը, լսելի յնող Պ. Լը Միռ տը Վիլէռի թելադրութիւններ, կուռայ պէտք եղած գումարներն՝ նոյն ֆրանսական գաղութին անտեսական զարգացման ապահովելու համար։

ԱՆԳԼԻԱՑԻՔ Ծ'ԻՏԱԼԻԱ. —Անցեալ ուրբաթ, անգլ. նաւախմբին Տարենտոյի նաւահանգստէն դէպ ի Սրէքիոյ մեկնելուն առթիւ, արշալոյսէն ի վեր մեծ բազմութիւն հաւաքուած էր ջրանցքին եզերքը ու նաւահանգիստը կը միացնէ Տարենտոյի ծովեզերքին հետ։ Ջրանցքին երկու եզերքին վրայ «ասեղ նետէ ձգես գետինը չէր իյնար»։ Հոն շարուած էին բազմաթիւ ընկերութիւններ իրենց դրօշներով, յանգամուն նուագախումբ մը, հետեւակազօրաց գունդ մը, ծովային զօրաց գունդ մը և զինուորական նուագածուաց խումբ մը։ Երբ Սէ. Բօչէյ անգլ. զրահաւորն յայտնի կը դառնայ ծովակալ Սըր Մ. Սէյմըր' մեկնումի հրամանը տուաւ, Իտալ. զրահաւորն հրաժեշտի ողջոյն տուաւ 21 թնդանօթաձիգ արձակելով, որուն անգլ. զրահաւորը պատասխանեց, երբ ի գլուխ անգլ. զրահաւորաց կ'անցնէր խաղեան առաջնակարգ զրահաւորն առջեւէն։ Երբ Սէ. Բօչէյ Ջրանցքէն կ'անցնէր, ծովեզերք վրայ շարուած խաղեան նուագարանք և խաղեան մարտանաւուն նուագարանք ամենքը մէկէն սկսան անել անգլ. ազգային երգը Տէր պահէ զԹագուհին։ Սըր Մ. Սէյմըրի զրահաւորն կը հետեւէին միւս վեկեկական զրահաւորք Միջերկրականի անգլ. նաւատորմին այս առաջին բաժնին, Նոյլ Հոտ, Ինֆլէքսիպլ, Տրէպոլի, Էտկըր և Սէրբիկ, իւրաքանչիւր մարտանաւուն ջրանցքէն անցնելուն առթիւ յուղարկաւոր ժողովուրդը կեցցէներ արձակելով և ծախեր զարնելով։ Արշալոյսէն կ'որոտային մեկնելէն անգլ. մարտանաւք, ջինուած ձեւում հիւսուսարևելեան, միահաղոյն գնացքով իրենց համար ճամբայ բանալով անհամար մակոյկներու, նաւակներու, շոգենաւակներու և ամեն մեծ և փոքր նաւերու մէջէն։ Իւր մարտանաւերն խաղեան նուագարաններուն, անգլ. մարտանաւուց նուագարանք ամենքը մէկէն խաղեան ազգային երգը կ'անէին, և անգլ. նաւաստիք կայմերուն վրայ շարուած, որոտընդոստ հուրրաներով և ազդակ սատուածյ արդմամբ մեծ պատիւ կ'ըրէին տեղացի ժողովրդեան։ Երբ անգլ. նաւատորմն դուրս ելաւ ջրանցքէն, Սէն Խաչերուս զրահաւորը 21 թնդանօթաձիգ արձակելով հրաժեշտ տուաւ, որուն նոյնպէս թնդանօթով պատասխանեց Սէ. Բօչէյ. Մեծ բազմութիւն հաւաքուած էր ի Քորսօ Վիքթորիօ Էմանուէլ, և հետաքրքրութեամբ ու համակրութեամբ դիտեց անգլ. նաւախումբը, մինչև որ հորիզոնին վրայ անյայտ եղաւ գնաց։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱՅ մէջ ձմեռն այս տարի շատ կանուխ սկսաւ։ Անցեալ շաբթուն հինգշաբթի գիշերն առատ ձիւն տեղաց Սօֆիա, և հետեւեալ օրը շարունակեց, քանի մը մատնաչափ ձիւն դիզուելով փողոցներուն մէջ։ Եթէ օդն այսպէս սաստիկ ցրտի, երկրագործ ժողովուրդը շատ պիտի նեղուի, իւր բերքերը անապահովութեան դժուարութիւնն կրելով, հնձոց բազմաւապէս ուշ մնալուն և ուրիշ պատճառներով, դեռ եւս համեմատաբար փոյ ցորեն բերուած է արտամաժան գլխաւոր կեդրոնները, դուրս ցրուելու համար։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ. —Շաբթուս մէջ, Եօրկիոս Թագաւորին Դանիայէ դարձին առթիւ, նախարարական խորհուրդ մը տեղի պիտի ունենար, և կ'ըսուէր թէ Պ. Տրիքուրիսի նախարարութեան հրաժարականն անխուսափելի է. գի չէ կրցած հիմնական գարման մը տանիլ գանձային կացութեան։ Եւ որովհետեւ վերջին դէպքերու բերմամբ թէ պ'ասրուն ոչ Պ. Տէլիանիս ոչ Պ. Թրիքուբիս կ'ուզէ կանչել նախարարական պաշտօնին, նոր նախարարութիւնն եւս ժամանակաւոր բան մը պիտի ըլլայ ի հարկէ, բայց Խորհրդարանին մէջ Պ. Թրիքուբիսի ողջագեղենին պիտի վաշէ, և իւր միակ պաշտօն գանձային դժուարութեան վերջ տալ պիտի ըլլայ։

ՌՈՒՍԻԱ Ի ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆ. —Ավելան ծովակալի պաշտօնական վրայ գրուած է «Գ. կարծէ ծովակալ Ավէլան, հրամանատար Միջերկրականի կայսերական նաւախմբին»։ Եթէ վճռական ապացոյց մը պէտք կար, այս պաշտօնագրեր եւս կը ցուցնէ թէ Ռուսիա մնայուն կերպիւ նաւախումբ մը հաստատած է Միջերկրականի մէջ։ Ոչ պիտի ձմեռէ այս նաւախումբ։ Այլ և այլ ենթադրութիւնք կ'ըլլան։ Ամէնէն լուրջ գիրք կը գրեն թէ Ռուսիա հելլենական Տէրութեան կողմնակին խառնուածքին ի վեր Արքիփելագոսի Բորոս հելլենական կղզուն մէջ ունի նաւային մթերանոցի քանի մը շէնքեր։ Ցորէ անտի խօսած ըլլալով այս կղզին, շէնքերն ալ աւերակ դարձած էին գրեթէ։ Բայց այս օրերս ռուս կառավարութենէն Ալենքի կառավարութենէն տեղեկութիւն խնդրեց այն շէնքերուն վրայ, յորմէ կը մակաբերուի թէ ի մօտոյ պիտի գործածէ զանոնք։ Երկար ժամանակէ ի վեր հելլենական նաւատորմ կը գործածէ Բորոսի ծովախորշն իբրեւ շատ յարմար ապաստանարան մը իւր կեդրոնական դիրքով։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ. —Ամսոյս գէպ ի վերջն, Աւրէգուլա Արկեճոլք, ասպարապետ աստրեանիաւրանաւէն, Գերլին պիտի երթայ։ Պաշտօնապէս կ'ըսուի թէ իւր նպատակն է Վիլհէլմ կայսեր շնորհակալութիւն յայտնել, Բրունսկիաս Մարէշալի ու աստիճան շնորհելուն համար իրեն։ Բայց լրագիրք կ'ըսեն նաև թէ արքիդուքսին մէկ ուրիշ նպատակն է ստուգորկել ինչ ինչ փոփոխութիւններ Աւստրիոյ և Գերմանիոյ միջեւ գոյութիւն ունեցող զինուորական դաշնագրին։

ՆԱՒԱՐԿԱՒ. —Անգլիացիք շատ զարմացան այս տարի եւս կորսուած ըլլալնուն համար տարեկան մեծ նաւարշաւն ընդ մէջ Ամերիկայի և Անգլիոյ, որոյ մրցանակն է ոսկի բաժակ մը, զոր քանի մը տարի առաջ Ամերիկացիք Անգլիացիներէն կորզեր էին Մանշի ծովուն մէջ աւագասանելիքը զրօսանաւա փայլուն յաղթութեամբ, և տարեր էին Ամերիկա, և թէպէտ քանի տարին ի վեր Անգլիացիք Ամերիկա կ'երթային բաժակն ետ առնելու, բայց Ամերիկացոց շինած առագաստաւոր զրօսանաւերն անոնց շինածներէն աւելի յաջող կը հանդիսանային և բաժակը կը մնար Ամերիկացիներուն։ Այս տարի եւս այնպէս եղաւ. Վէլքէր ամերիկեան առագաստանաւուն հակառակ յաղթեց Վալքիր անգլիական առագաստանաւուն, —երկուքն ալ շոգեի նուաւ մեծութեամբ հօկայ առագաստանաւեր, որք ըսուան քամիին ազդեցութեան ներքեւ փնտռուր մը հովին առջեւ։ Երկուքն ալ գրեթէ հաւասար զօրութիւն ցոյց տուին, և իւրաքանչիւր անդամուն քանի մը ժամ միասին ընթանալէ ետև, ամերիկեան զրօսանաւը միայն մէկ-երկու վայրկեան տարբերութեամբ յաղթելով մրցանակը։ Բայց չակնեցաւ, ցոյց տալով որ գէթ այս տեսակ առագաստանաւերուն շինութեան մէջ Ամերիկացիք գերազանցած են Անգլիացիները։ Գալ տարի պիտի կրկնուի պայքարը, և սոսր համար հիմակուընէ պատրաստութիւնք կ'ըլլան նոր զրօսանաւեր շինելու։

ՌՈՒՖԻՒՍ ՀՕԽԱՆ
ԵՒ ՌՈՒԱՐՈՒՆ ՕՍՄԱՆԵԱՆՆԵՐՆ

Մեծանուն ուսուցիչ երկար ժամանակ մը յետոյ աշա իւր նոր երկասիրութեամբ (Արաբերէն լեզուի Քերականութիւն) վերստին ուշադրութիւն կը հրաւիրէ իւր վրայ։ Ռէֆիք Հօխան ուսուցչական անհատամայ սերունդը մը վերջին անգամն այն հնագոյններուն գէմքերէն է զոր ամեն ոք կը փափաքի մօտէն ճանչնալ։

Սիկիստոսու ճեմարանին մէջ ուսանող եղած ժամանակս, յաճախ իւր վրայ խօսուիլ կը լսէի Մայր-Վարժարանին եղող աշակերտներ անդադար ուրախով, անհուն յարգանքովմբ, կը խօսէին իրենց քաջածանօթ ուսուցչին վրայ։ Մէկ խօսքով, աշակերտներն և պարսկերէն լեզուին մէջ կ'կրեր էր՝ ըստ իրենց բացատրութեան։ Անդրտոյ փափաք մ'ունեցայ զինք մօտէն ճանչնալու, մանաւանդ իրեն գաս առնելու, չկրցի սակայն մեր ազգ. ժամանակներն հասնիլ։

Տարիներ վերջը, Ենի-Գարուի վարժարանին մէջ առաջին անգամ անձամբ ճանչնալու պատեհութիւնն ունեցայ։ Ի՛նչ, այս անձն էր այն մեծ գիտնականն որուն համբաւն այնքան սրտնչացմամբ գրուած էր մեր միտքը. —պարզ երեւոյթով ծերունի մը կը տեսնէի դիմացս. Ռէֆիք Հօձան արտաքին տեսքը նշանակելի բան մը չունի։ Միայն թաւ յօնքերուն տակ պատսպարուող մանրիկ պլպլուն և թափանցող աչքերը կ'արտայայտեն արտակարգ ուշիմութիւն և կորովամտութիւն։ Իւր խօսուածքն ձեւն ալ պարզ և անսեթեւեթ է։ Անշուք կերպարանքին տակ ծածկուած է բուն մարդը։

Ռէֆիք Հօձան խորախաչանց, փիլիսոփայ միտք մը և քննական ոգի մ'ունի, առանց միացուր սուր վիլսոփութիւն և միտք արտակարգ յատկութիւն, որով այնքան տարիներու մշուշին տակ ծածկուած իրերն անդամ կը տեսնէ։ Անշուշտ այդ սքանչելի քեղութեան կը պարտի մ'յուշափ ստորոտ մեծած հմտութեան անվիճար պատկառանքը։ Զմնանամ ըսել թէ բազմահմուտ մ'եղած է, միշտ ուսանելու, ուսումնասիրելու անդուլ փափաք մ'ունի։ Զիմ կերած մեր և գարմանքը գասեր յաճախ տեսնելով որ զրպանէն գրքերէն գիրք մը կամ լրագիր մը կը հանէ, ուրիշ հնացնելով մէկ հատուածն այս կամ այն անձին կը հարցնէ ամենայն պարզութեամբ և խոնարհամտութեամբ։

Երեք լեզուաց մէջ ալ չկայ երեւելի մատենագիր մը —մանաւանդ հիներէն —որուն գործերը կարդացած չըլլայ։ Անոնց նշանաւոր խօսքերն ու ոտանաւորները գոց գիտէ, որովհետեւ սովոր է իրեն հարցուած բառերու նշանակութիւնը, առանձին հասկցնելու, Մեհմէտ Մաղամաթը կամ Մութաքիւնն է որ կը վերծանէ, —վերջին տաեններս այս անունով հրատարակուած Քերականութիւնը չնայելով — և մեծէ Գամուսի մէջ խորաստացեալով անոր անծանօթ խորշերը կը պրպտէ իւր կորովաքանք աչքերով։

Արաբերէն լեզուի վրայ ունեցած սէրը գրեթէ պաշտամունքի հասած է. անոր պարագաներուն մէջ կը գտնէ իւր մտաւոր հաճոյքին գոհացումն ու վայելքն։ Իւր խօսակցութիւնը միշտ կը դառնայ սիրած լեզուին վրայ. ամեն անգամ որ զինք տեսնես, հարցուած մ'ունի միշտ պատրաստ քեզ ուղղելու ենթէ գիտնաս, ի նշան գոհունակութեան գլուխը կը շարժէ լռջօրին. իսկ թէ որ սխալ պատասխանես, իւր երիթասեալ դէմքին վրայ հեգնական ժպիտ մը կը փայլի։ Այսօր 70 տարին բոլորած է, և եթէ կարելի ըլլայ' այնքան եւս ապրիլ կը փափաքի։ Գիտէք ինչո՞ւ համար. —որպէս զի աւելի լաւ ուսումնասիրէ այդ լեզուն, Քավոնցնէլ անոր գաղտնեաց որք այնքան կը հետաքրքրեն զինք, աւելի քան կէս դարէ ի վեր։

Զարմանք մնալու այն բուռն փափաքը զոր ունէր ժամանակիս երեւելի արտաքացնողներէն Էչհան Մէհմէտ Զիհնի էֆէնտիին հետ տեսակցելու մասին։ Կէս ժամ տեսակցութեան համար այդ պատճառ հասարակ մէջ մէկ ժամ ճամբայ քալել յանձն կ'առնուր։ Փնտռուելո յուրտ և խոնաւ օրերէն մին՝ պասերլ երթալ։ Երբ տեղադրոյ անձրեւին, օղին սաստկութիւնը դիտել տալով խորհրդեմ իր կենալ կ'առաջարկէի, ծիծաղելու եկանք գացինք։ Շատ սիրալիր եղաւ տեսակցութիւնը։ Բաւան է. հինգ տարի առաջ անգամ մը միայն պատահմամբ զիրար տեսած էին, և բաղդը դարձեալ իրարու քով կը բերէր երկու հռչակաւոր անձերը։

Զիհնի էֆ. իսկոյն ճանչցաւ զինք, և սրանչելի յիշողութեամբ այն ժամանակ իրենց մէջ վիճաբանութեան առարկայ եղած բառն իսկ յիշեցուց իրեն։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (64)

ԺԻՒԼ ԼԵՐՄԻՆԱ

ԲԱՐԻԶԻ ԳԱՅԼԵՐԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ՄԵՌԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ԱԿՈՒՄԲԸ

—Ի՞նչը, մրմնջեց։ Գէշ լո՞ւր մը պիտի բերէ արդեօք։

Գորգին վրայ դրաւ ոտքերն ու ելաւ կայնեցաւ։ Ետեւ նետելով մազերը, ծածքակին վրայ կապեց զանոնք ադամանդապարդ ճարմանդով մը. յետոյ ուսերուն վրայ առաւ տեսակ մը Թիկնոց որ ամբողջովին կը ծածկէր զինքը, և մէկդի ընելով վարագոյրը, դուռ մը բացաւ և առանձնացին կից փոքր սրահ մը մտաւ, որուն կահերը, ատուզիւ եգական պերճանքի մը նրբութեամբ, ծածկուած էին ատլասով։ Նոյն վայրկենին, սեւազգեստ մարդ մը յարգանօք կը խոնարհէր իր առջեւն, բսելով.

—Տիկին տը Թորէս դքսուհին թոյլ կուտա՞յ ինձ խորին մեծարանքներս ընծայել իրեն։

Դքսուհին —վասնզի այն կինն էր զոր մեր ընթերցողներն արդէն կը ճանչնան Թէնիա գձուած մականուան ներքեւ —մէկ մ'ենթակէ պատասխանեց։

—Քաղաքավարութիւններնիդ մէկդի՛, Մանքալ։ Ի՞նչ կուզես ինձ։

Այս բառն առնէը, գործակատարին վրայ կը սեւեռէր —որուն կերպարանքէն տակ ոչ եւ պիտի ճանչնար Պիեռան Թիւպարտը —իր նայուածքը որ լի մանեակին քարերուն չափ կը փայլէր։

—Աւա՜ղ, տիկին, մրմնաց Մանքալ աւելի վար խոնարհելով, հեէք համարձակիմ այսչափ կանուխ ներկայանալ ձեզ, պատճառն այն է որ ինձ համար ծանր չաս մը կար։

Դքսուհին յուրթը կծկուեցաւ արհամարհոտ արտայայտութեամբ մը։

—Ձեզ համար, ըսաւ, ինծի՞ ինչ։

—Աւա՜ղ, տիկին, յարեց Մանքալ, որուն ձայնը գրեթէ պաղատագին կ'ըլլար, ձեզի անհաճոյ ըլլալէն աւելի մեծ վտանգ կա՞յ ինձ համար։

Դքսուհին Թօթուեց ուսերը յայտնի անհամբերութեամբ։

—Վերջապէ՛ս, ի՞նչ ըրիր։

—Խոստովանելո՞ւ է ուրեմն։

—Անշուշտ։

—Կը վարանիմ… Այնքան կը վախնամ որ տիկին դքսուհին կը բարկանայ ինծի դէմ։

—Վերջին անգամ մըն ալ կ'ըսեմ, պիտի խօսի՞ս։

Մանքալ ցցուեցաւ. արդէն դիւրին էր տեսնել թէ բոլոր այս խոնարհութիւնը, այս չափազանց վախը կեղծ էին։ Բայց Թէնիա շատ մտատանջ ըլլալով' չէր նշմարեր։

Գործակատարը լրացիր մը հանեց գրպանէն։

—Տիկին դքսուհին հաճի՞ս Սանկաբոնին հրէշաւոր գինովը։

—Ոչ, գոցեց մանկամարդ կինը ոզեւնչեղով։

Տեղջոտ ցարծումով մը, Պիեռաւր ձեռքէն խլեց Թերթն, և մէկ ակնարկով աչքէ անցուց արժէքաւորիներն գինիը։

Մոլեգին ալասով մը խուսափելով հարբեցաւ։

—Թշուառական՛ն, գոչեց։ Բառն առ հարիւր անգամ մը… և դուն խորհուրդ տուիր ինձ խաղալ այս գինով։

Մանքալ գլուխը կը խոնարհէր առանց պատասխանելու։

—Պատահմունքը տես ի՞նչեր ըրաւ կուտայ… երկու հարիւր հազար ֆրանքէն աւելի կորուստ…

Ոչինչ աւելի տարօրինակ բան դքսուհւոյն դէմքը այս զայրացած կատաղութեան ենթարկուած վայրկենէն։

Շուրթերը կը գոցէին այն ատեն ճանն որ հազիւ կրնար բաւել պատառներ իր աչքերն լայն, այնքան վտիտ ատամներ կաշուստային և արիւն կը ժայթքէին…

Եւ սակայն զրամական ազդակի կորուստի մը համար, մինչ միլիոններու ետ ապրելով, իր գոհացումովն էր փոքր ատպաւորիչ շտապելութեամբ կրցուած այդ տեսակ համար տուրքի փոխարինելէ ետք կ'անցնէր իսկ…

Տղու պէս ոտքերը գետին կը զարնէր։

—Բայց պատասխանէ տուր, կը գոչէր։

—Ի՞նչ կրնամ ըսել ձեզ, յարեց Մանքալ, մերթ խոնարհ. տիկին դքսուհին խորհուրդ չէ՞ք հարցուցած Բոլոմբէի, Սենթ-Ֆանի։

—Ապուշներ՛, աւելին իսկ, շահադէտներ որք կողոպտել ուզած են զիս…

—Ո՛չ, տիկին դքսուհին շատ խիստ է, ի՞նչ ալ ըլլայ, ճշմարիտ չէ՞ որ երէկ իսկ հրաման ըրած էք ինձ անպատճառ գնելու։

—Ա՛չ, առիթը ճիշդ է։ Ըէ՞Ըուայ։

Եւ կը կրկնէր իրարու զարնելով իր մանկական ձեռները, որք կատաղութենէ կծկուած էին։

—Երկու հարիւր հազար ֆրա՛նք։

Մանքալ եղական ժպտի մը ունեցաւ։

—Բայց տիկինդ թէ իր ներողութիւնն խնդրելու էի։

—Ներէ՛ք ինձ, անամօթ, երբ միլիոնները եւ իմ թշնամիներուս, զիս կողոպտողներուն։

—Տիկին դքսուհին բաւծս չնայեցաւ։ Թէեւա ցուցակը զգացնակէ մը կարծես չարժեցաւ։

—Բաւծդ չնայեցայ՞ մի։

—Ո՛չ։

—Զի պաղատանքս ինձ որ ներեմ ձերինք… վասնզի ընսիր մըն է… որուն վրէժը պիտի լուծեմ։

—Նեղացուցիչն, բայց ընիր կայ, ընիր ալ կայ, և ես կը կարծէի թէ գործած մեծագոյն յանցանքս էր…

—Ապուշ։

—Տիկին դքսուհին հրամանները չի հնազանդիր։

Մանկամարդ կինը անոր քով վազեց և բանեց անոր երկու ձեռքերը։

—Զննազանդեցի՞ր ինձ։ Ի՞նչպէս։ Ի՞նչ կ'ըսես… բայց չ՞ես ըրէ… Զի՞նչ տեսնողը որ կը յուղուեն զիս անհանգստացնող ձեզ հետ խաղալ։

—Լաւ ուրեմն, տիկին, ասաէի հրամանտով զոր ըրած էիք ինձ։

Դքսուհին անցաւ բացագանչութիւն մը արձակել։

—Ի՞նչ. ըսէ… շարունակէ՞ք զայն։

—Հաւակնոս ըրի։ Տիկին դքսուհին կ'ըսէր ինձ որ գնեմ։

—Եւ… … ըսաւ Թէնիա շնչասպառ։

—Ես չ'ագիշիր։

Մանկամարդ կինը դանդաղեց ձեռքը կուրծքին տանելով, մինչ ուրախութեան անսպառ արտայայտութիւն մը կը լուսաւորէր դէմքը։

—Ծարունինքէ, ըսաւ հազիւ լսելի ձայնով։

—Երբ տիկինդ հրամանը ձեզ կը հասնէր, շարունակեց Մանքալ —Պիեռա, լաւ աղբիւր կ'իմանայի թէ աստից էր կատարուելիք գործին անյաջողութիւնը, որ քանի մը ժամ ետք պիտի իմացուէր և հրատարակուէր Սանկաբոնին մէջ… ժամանակ չունէի նոր հրահանգներ առնելու ձեզմէ. և սակայն իրաւունք ունէի ոչ միայն գործածելու իմ սեփական հրամանները, այլ և իմ նախաձեռնութեամբս մէկէնմէկէն գործածել այն գինը զոր քանած էի Պ. Բոլոմպէի և Պ. Սէթֆանի պէս դրամատէրներուն խորհուրդով… եւ ինձ փոխադարձ մէն էլ ղի որ տուաւ աստիճ էր որ կ'ոչէ շնորհ գոյ հնազանդիլ հրամաններու… —յետոյ, կարելի չէ՞ր որ սխալ ըլլային իմ տեղեկութիւններս, կամ թէ տիկին դքսուհին չէ՞ր կրնար ինձ առաւ իմացած ըլլալ զանոնք, և կամ իմ չէ՞ր կրնար այդ կորուստը, ուրիշ աւելի չահեկան գործողութիւն մը ծածկելու համար… Այս անոնց մտածեցի… բայց խիղճս սորվեցուց ինծի թէ բոլոր փոխարկումն իմ վրաս առնել… բարձր գինով ծախեցի բաժնեթուղթերը… և գողցալով տիկին մարքիզուհին կը բերէի երեք հարիւր յիսուն հազար ֆրանքներ դուրս այս գործողութեան արտադրեալ։

Մանքալ այս փոքր ճառն արտասանած էր հանդարտ, անսեթեւեթ ձայնով մը։ Կարծես դաս մը կը կրկնէր։

Դքսուհին խնդած էր յաձ թթուռ մը վրայ, գլուխը ձեռներուն մէջ։

Երբ Մանքալ աւարտեց, Թէնիա անոր երեսը նայեցաւ և ձեռքն անոր կարկառելով։

—Մանքալ, ըսաւ, իմ ճանչցած մարդերուս էն ճարպիկն ու պարկեշտն ես։

—Թոյլ տուէք որ տիկինը ծա՛յ պիտի տայ մեր հաշիւները կարգադրել։ Թղթապանակիս մէջ են պարտքերնուն ու վճարումները։

—Երեք հարիւր հազար ֆրանքը քա՞նի է։

—Աւասի՛կ, ըսաւ Մանքալ։

Արդէն տիկին որ Թորէս ձեռքէն խլած էր պահարանը, և տրցակները Թղթատելով կը համրէր զանոնք տենդոտ յուզումով մը։

—Գումարն ամբո՞ղջ է, հարցուց Մանքալ։

(Շարունակելի)

Քիչ մը վերջն ահա մեր հինաւուրց Սփինքսը սկսաւ առեղծուածներ առաջարկել. այլ ձեծանուն արաբագէտը անվրդով մի ըստ միոջէ կը լուծէր զանոնք, հարկ եղած բացատրութիւնները տալով։ Պարզ խօսակցութեան մը ձեւին տակ լուրջ պայքար մ'էր որ տեղի կ'ունենար, զարմանալի ճարպիկութեամբ հարց ու պատասխաններ կը փոխանակուէին՝ միշտ զգուշաւոր և յարգալից։ Տեսա՞ծ էք երբեք երկու քաջամարտիկ վարպետ ըմբիշներու մարտն։ Այն ընդգրկումներուն, այն փարումներուն մէջ մասնաւոր յարգանք մը, ակնածանք մը կայ։

Միոյն անզուսպ հետաքրքրութիւնն և դժուարին հարցումները, միւսին արագ և անվրէպ պատասխանները գլխ սքանչացումով, հմայքով կը լնուին (*)։ Երբ Ռէֆէթ էֆ.ին ի վերջոյ կը յայտնէր իմ խոր տպաւորութիւնս, գիտնականը ժպտելով նշանաւոր արաբագէտի մը սա խօսքը կրկնեց ինծ. «Գիւրգ ուէնէ չուլընըլըմ, ուէն մուտուղտան ուէր ուֆագ Նուվ Բարլարը անճագ գօնարդուղլարմ:» Զէ՛, այս լեզուն յուսահատեցուցիչ բան մ'ունի իր մէջ — խօսքս արաբերէնի համար է. — մարդ դարու մը չափ կեանք և երկաթեայ կազմ ու կամք ունենալու է զայն կատարեալ կերպով սովրիլ կարենալու համար։

Ռէֆիկ էֆ. սոյն տեսակցութեան առթիւ ևս լաւ տպաւորութիւն թողուց։ Զինքն էֆ. պահ մը զարմացած հարցուց թէ ինք օտարական մ'ըլլալով և Պոլսէն ալ բնաւ դուրս ելած չըլլալով ի՞նչպէս այդքան հմտութիւն մթերած, լեզուին նրբութեանց թափանցած է։ Ամէն խոչընդոտներու, ամէն ընդդիմութեան առջև Ռէֆիկ էֆէնտիի հաստատ պատասխանը սա եղած է. «Թէ՛ուըլ-ը ֆըթքըմ, էօլէ-րէմ վուլ ելէմէմ...» ։ **

ՕՀԱՆ ԽՆՏԱՄԵԱՆ

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՈՅ ՑԱՆՐ ԱՐԿԱԾ. — Միչիկանի (Միացեալ Նահանգք) Տեդրոյա քաղաքէն կը հեռագրուի երկու կառախումբերու բախման գոյժը։ Շիքակոյի Արուեստահանդէսէն Նիւ Եորք եկող յատուկ կառախումբ մը ճեպընթացի մը բախած է, և երկուքին կառախումբք «իրարու մէջ մտած են»։ Աննկարագրելի կոտորած։ Կառքերը փոշի դարձած են և մնացեալք անմիջապէս կրակ առած են։ Ետեւի կառքերուն մէջ իսկ քանի մը տասնեակ դիակներ գտնուած են։ Մարդու կորուստը շատ մեծ է և երկուքին թէնդք փճացած են բոլորովին։

Ուրիշ ընդհարում, բայց ոչ այնքան աղետալի։ Դէպ ի Շիքակոյի Արուեստահանդէսը գացող Նիւ Օրլէանսի կառախումբը բախելով ուրիշ կառախմբի մը, ութ անձինք ծանրապէս և շատեր ալ թեթեւապէս վիրաւորուած են։

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Ուսումնական Խորհուրդն ի նիստ գումարեցաւ չորեքշաբթի օր Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, ատենապետութեամբ Պերպէրեան Ռէթէոս էֆէնտիի, և հետեւեալ տնօրինութիւններն ըրաւ.

1. Մաքրիգիւղի ազգային վարժարանաց նորընտիր Հոգաբարձութիւնը ներկայանալով, յիշեալ թաղի երկսեռ վարժարաններն՝ ըստ կազմական կանոնագրի տրամադրութեան՝ դասարանական դրութեան վերածելու և միանգամայն ուսուցչական մարմնոյն նորոգ ընտրութեան մասին խորհրդակցութիւնք տեղի ունեցան։

2. Գասըմ-գիւղի Արամեան երկսեռ վարժարանաց Հոգաբարձութեան ընտրութիւնը կատարուած և տեղեկագիրը Թաղական Խորհրդոյ կողմանէ ըստ օրինի ներկայացած լինելով, Խորհուրդն այս մասին հարկ եղած կանոնական գործողութիւնը կատարելէ զկնի, որոնց շնորհաւորել սոյն ընտրութիւնն և միանգամայն յանձնարարել նորընտիր Հոգաբարձութեան որպէս զի աչալկութեամբ Թաղական Խորհրդոյ՝ փոյթ և խնամք տանին վարժարանաց առաւել ևս բարեկարգութեան և յառաջադիմութեան։

Հոգաբարձութեան անդամք են՝
Միհրան էֆ. Շիրինեան
Տիրան » Պէզազեան
Լեւոն » Աժաքեան
Սարգիս » Ցովակիմեան
Արմենակ » Մանուկեան

3. Խորհուրդն՝ ըստ կազմական կանոնագրի ԼԶ. րդ յօդուածոյ տրամադրութեան՝ որոշեց յատուկ շրջաբերական գրութեամբ մը հրաւիրել մայրաքաղաքիս Թաղ. Խորհուրդներն որ իրենց մատակարարութեան տակ գտնուած վարժարանաց նոր շրջանի (1893—94) պիւտճէն՝ համաձայն օրինաց, փութան ներկայացնել Ուսումն. Խորհրդոյ առ առաւելն մինչ ցվերջ Նոյեմբերի։

4. Առաքել էֆ. Պիպէրճեան իւր աշխատասիրած Համառօտ Աշխարհագրութիւն անուն դասագիրքն ասկէ առաջ քննութեան և վաւերացման ներկայացուցած լինելով, Խորհուրդն իւր սոյն նստին մէջ լսելէ յետոյ այս մասին Մեծ. Ալլահեան Գէորգ էֆէնտիի տեղեկագիրն, որոշեց արտօնել նոյնին գործածութիւնն յազգային վարժարանս, յանձնարարելով աշխատասիրողին որ իւր սոյն գործոյն յաջորդ տպագրութեան պահուն ինչ ինչ կարեւոր յաւելումներ և բարեփոխումներ ընէ։

5. Խորհրդոյ Նախորդ Նստին մէջ եղած կարգադրութեան մը համեմատ՝ Ատենապետ էֆէնտի ինչ ինչ տեղեկութիւններ հաղորդեց Տիկին Մատաքեանի կողմանէ հաստատեալ Վարժուհի-Ուսանողուհեաց կիրակնօրեայ դասարանական դրութեան վրայ և միանգամայն յիշեալ վարժուհիներու աւարտական քննութեանց մասին։

Խորհուրդը տրուած տեղեկութիւններէն համոզում գոյացուց թէ Տիկին Մատաքեան իւր սոյն ձեռնարկութեամբ օգտակար գործ մը կը կատարէ, հետեւաբար որոշեց առ այս իւր գոհունակութիւնը գրաւորապէս հաղորդել յիշեալ տիկնոջ։

Խորհուրդն ասոնմէ զատ զբաղեցաւ նաեւ գաւառական և կելրոնական ինչ ինչ կրթական խնդիրներով։ Ցաջորդ նիստը տեղի պիտի ունենայ Հոկտեմբեր 27ին։

Տոքթ. Ց. Տէր-Ստեփանեան (Արմէն Գնունի) Ռոտոսթօ ուղեւորեցաւ, ուր կը հաստատուի վերջնապէս։

Ցառաջիկայ կիրակէ, 17 Հոկտ. Թաղիս Ս. Ցովհաննէս Եկեղեցւոյ տօնախմբութեան առթիւ, Գեր. Հմայեակ Եպիսկոպոս Դիմաքսեան հանդիրձեալ է հանդիսապէս Ս. Պատարագ մատուցանել յեկեղեցւոջ թաղիս, զոր կը ծանուցանենք ի գիտութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ Նարլը-Գաբուի

Ատենադպիր	Ատենապետ
ՆՇԱՆ Մ. ՏԱԼՂԱՃԵԱՆ	ՌՈՒԲԷՆ ՔԷՄՀԱՃԵԱՆ

Կը փութանք ծանուցանել բարեպաշտ հասարակութեան, թէ յառաջիկայ կիրակէ, 17 Հոկտ. Արժ. Ցովհաննէս Ծ. վարդապետ Արշարունի Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ Գուզկունճուքի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցին, ի հանգիստ հոգւոյ հանգուցեալ Ցովսէփ էֆէնտի Խասխանի։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ Գուզկունճուքի

Ատենադպիր	Ատենապետ
Պ. ՍԷՐՎԷՐԵԱՆ	Հ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ

ԴՈՒՐԵԱՆԻ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԸ

Ըստ նախորդ յայտարարութեանս, Դուրեանի զապինէ լուսանկարն հրապարակ ելած է անցեալ ուրբաթ օրէն ի վեր եւ կը վաճառի ի Պոլիս Զարմարճըլար Եօզուշը Պալընց գրատունը ի գին 3 ղրուշի։

Հակառակ մեծութեանը եւ ոսկեզօծ քարթօնին, գինն աժան դրուած է դիւ բամատչելի լինելու համար։

Պատկերին նմանութիւնն ապահովեալ է ըստ վկայութեան ծնողաց եւ բազմաթիւ ծանօթից վաղամեռ բանաստեղծին։

Անոնք որ սոյն պատկերն ընդօրինակել ուզեն տալ, թէ շինողը եւ թէ շինել տուողը ապօրինաւորութիւն մը ըրած պիտի նկատուին։ Կնիքս չկրող օրինակները կեղծ պիտի համարուին։

ՀՄԱՅԵԱԿ ՔՀՆ. ԷՖՍԷՐՃԵԱՆ

Իսկիւտար, 1893 Հոկտ. 14

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. — Սանիյէ Միւլթէմայիզի աստիճան տրուեցաւ Բ. Դրան արտաքին թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Բէչյաա պէյի։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ Սպարապետի Դրան պիտոյք մատակարարող վաճառական Իզզէթ էֆէնտիի։

Պայազիտի գաւառին կառավարիչ անուանեցաւ Խալիլ Շեվգը փաշա, Նախկին կառավարիչ Մշոյ։

Սերասթիոյ Նիկիոն գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Բաղըպ պէյ, գայմագամ Թէնօսի և իրեն յաջորդեց Մէհմէտ Շեվգը էֆէնտի, գայմագամ Նիկիոնի։

Քէֆքէի օսմ. հիւպատոս անուանեցաւ Հագգը պէյ, օսմանեան Նախորդ հիւպատոս Նէնիչէհրի։

Ականակուռ Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Պետական Խորհրդոյ անդամներէն Շէրիֆ Ապտուլլահ փաշայի։

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ՝ Հաֆըզ Սայիտ էֆէնտիի, գործակատար Բարէք. Զէքիյէ ու Նաֆիա Սուլթանուհեաց և անդամ հաշուակալութեան ատենին։

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ՝ Բեդրըսպուրկի Թագաւորութեան Նախագահ Պ. Վյաշըմիր Տօրանքօֆ։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Սուլիոյ կուսակալութեան արտաքին յարաբերութեանց տնօրէն Խալիլ Խուրի էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Ֆօրժ Լ. Շանթիյէ ընկերութեան փարիզու ընդհանուր տնօրէն Պ. Վիտմանի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Բ. Դրան արտաքին թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Բէչյաա պէյի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Զախթալճա գաւառին հաշուակալ Խոճէմ էֆէնտիի։

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ. — (Պաշտօնական Ձեկոյց) Մինչեւ երէկուան ժամ 7, հիւանդանոցին մէջ ոեւէ դէպք չէ պատահած։

Երէկուան յայտարարութենէն յետոյ մահացու երկու դէպքեր պատահած են՝ մին ի Գուզկունճուք և միւսն՝ ի Քէչէճիլէր։ Նոյնպէս Սեւ ծովու նաւուցին ամբութեանց գունդէն զինուոր մը, որ Պէօյիւք Լիմանի հիւանդանոցին մէջ կը դարմանուէր, մեռած է։ Միւս հիւանդներուն առողջութեան վիճակը գոհացուցիչ է։

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ. — Ներքին գործոց նախարար Վսեմ. Խալիլ Րիֆաթ փաշա երէկ կայս. պալատ երթալով ստացաւ վեհ. Սուլթանի հրամանները։

ԱԶԴԱՐԱՐԱԳԻՐ. — Օսմանեան Բանք լրագրին Տնօրէնութիւնը հետեւեալ հրատարակուած. — Օսմանեան Դիւանը կ'ազդարարէ նմա որ եթէ իր այս ընթացքը կրկնէ, ամենախիստ պատժոյ պիտի ենթարկուի։

Տնօրէն Օսմ. Մամլոյ
13 Հոկտ. 1893 ՆՇԱՆ

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ. — Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է ներում շնորհել Քօճա Ալիօղլը Հալիմ անուն անձին, որ սպանութեան խնդրոյ մը համար տասնը հինգ տարուան շղթայակապ աշխատութեան դատապարտուած ըլլալով՝ Սինոպի բանտը կը գտնուէր և վերջերս մայրաքաղաքս բերուած էր դարմանելու համար աչքերուն կուրութիւնը։ Ն. Կ. Վեհափառութիւն խնամելով որ այդ անձ կարօտ վիճակի մէջ է, հրամայած է միանգամայն դրամական պարգեւ մը շնորհել նմա։

ԲԱՐԻԶԻ օսմ. դեսպանատան խորհրդական Միսաք էֆէնտի ներկայ գտնուեր է Մարէշալ Մաք Մահոնի յուղարկաւորութեան հանդէսին։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ. — Հոկտեմբեր 11էն 13 ի Տրապիզոն զինուորական հիւանդանոցին մէջ նոր զինուորներէն ոչ դէպք պատահած է և ոչ ալ մահ։ Սամսոնի մէջ դէպք մը պատահած է։

—Հոկտ. 11էն 12, Եուկիւշէհրի մէջ երկու դէպքեր պատահած են։ Ասոնցմէ մին մեռած է, ինչպէս նաեւ առաջուան բռնուածներէն երեքը։ Հոկտ. 12էն 13՝ երեք դէպք, որոց երկուքը մեռած են, ինչպէս նաեւ առաջուան բռնուածներէն մին։

—Հոկտ. 13ին Իզմիրի ու Տէնիզլիի մէջ ոչ դէպք պատահած է և ոչ ալ մահ։ Տէնիզլիի շրջակայ Էմիր Ազիզլի ու Տերէ Զիֆթլիք գիւղերուն մէջ վարակեալ երկու մարդեր մեռած են։ Նազիլլիի Տուսճըլար գիւղին մէջ դէպք մը պատահած է։

—Հոկտ. 11էն 12, Պաղտատի մէջ մահ չէ պատահած։ Մինչեւ Հոկտ. 4 Հըլէի ու Տիվանիյէի մէջ մէկ մահ պատահած է։ Սեպտեմբեր 24էն Հոկտ. 8, ի Հարփա՝ 110 և ի Քէֆէլ՝ 3։ Հոկտ. 4էն ու 5էն Էնֆէլի մէջ՝ 12։ Հոկտ. 8էն ու 9էն, Քեապուրիի Պէնի Հասան գիւղախումբերուն մէջ՝ 8 և Հինտիյէի մէջ՝ 2, Հոկտ. 4էն 9, Մէչրուպի մէջ՝ 8 և Աճէմի գիւղին մէջ՝ 1։ Հոկտ. 8էն Մէսիպի մէջ՝ 3։

—Հոկտ. 10էն Մուսուլի Սալահիյէ գաւառակին մէջ երեք դէպքեր պատահած են, որոց մին մեռած է, ինչպէս նաեւ առաջուան բռնուածներէ մին։ Նիպէֆէր գիւղին մէջ Հոկտ. 10էն հինգ դէպքեր պատահելով, ասոնցմէ երեք կիներ մեռած են։

—Քարանթինաներու քննիչ Քօչօնի էֆէնտի և առողջապահական ժողովոյ անդամ Հաճի Ահմէտ Բաղըպ պէյ եւ բէկ Բ. Դուռն երթալով՝ Արտաքին գործոց նախարար և Առողջապահական ժողովոյ նախագահ Վսեմ. Սայիտ փաշայի հետ խորհրդակցութիւն մը ունեցան։

ԶԻՆՈՒՈՐՔ. — Վեհ. Սուլթանն հրամայած է որ զինուորաց տրուած կերակուրներու նմոյշներն ամէն օր զօրաբաժիններու հրամատարաց կողմէ մատուցուին ի կայս. պալատ։ Կայս. սոյն Իրատէն՝ որ հաղորդուած է Սպարապետի Դրան, Ծովային գործոց Նախարարութեան և Թնդանօթարանի վերատեսչութեան, սկսած է գործադրուիլ։

Ն. Կ. Վեհափառութեան հրամանաւ սերկեւիլի և խնձորի անոյշ տրուիլ սկսած է զինուորաց։

ԽՄՏԱՑՈՅՑ. — Կառավարական մէկ քանի պաշտօնատունք, որք կայս. Իրատէի մը համաձայն, ձեռնարկած էին խմտացոյցի պատրաստութեան, տեղեկագիր մը խմբագրելու վրայ են՝ խմտացոյցը հաւասարակշռելու նպատակաւ որոշուած միջոցներուն նկատմամբ։ Այդ տեղեկագիր ի մօտոյ պիտի մատուցուի Ձեռնհաս իշխանութեան։

ՄԱԼԻԵՅԻ մէջ երէկ յանձնաժողով մը ի նիստ գումարուեցաւ ընդ նախագահութեամբ Նախարար Վսեմ. Նազիֆ փաշայի և խորհրդակցութիւններ կատարեց։ Ներկայ էին Թէնպէքիի Րէժիին գօմիսէր Ճէվատ պէյ և նոյն Րէժիի ընդհանուր տնօրէն Պ. տը Զօկէպ։

ՑՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԸ. — Դատական և կրօնական գործոց Նախարարութիւնը Ֆէնէրի Պատրիարքարանին ուշադրութիւնը հրաւիրած էր՝ Սինոդի կազմութեան վերաբերեալ կանոնագրի այն յօդուածի անգործադրութեան վրայ, որուն համեմատ Պատրիարքարանը պարտաւոր է յիշեալ նախարարութեան ուղղել թէ՛ իւրեւ Սինոդական և թէ՛ արձակուրդով մայրաքաղաքս գտնուող յոյն եպիսկոպոսներուն ցուցակը։ Ցունաց Պատրիարքը փութացեր է այդ ցուցակն հաղորդել Ամլիյէին։ (Մոնիթէօր)

ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ թօշակի վարչութիւնն եպարքոսական պաշտօնագիր մը ստացած է որ ծանուցանելէ յետոյ թէ քաղաքային հանգստեան թօշակի սնտուկէն ամսաթօշակ ստացող հանգստեան կոչուած պաշտօնէից, ինչպէս նաեւ որբերէ ու այրիներէ ոմանք իրենց ամսականները բարձր տոկոսով զեղչել կուտան սեղանաւորներու և այդպէս վնասուց կ'ենթարկին, հրամայած է որ այդ պարագան արգիլելու համար դարման մը գտնուի։ Վարչութիւնը եւս պատասխանած է թէ նկատելով որ հանգստեան կոչուած պաշտօնեայք ինչպէս նաեւ որբեր ու այրիներ իրենց ամսականները տարեկան հարիւրին վաթսուն տոկոսով զեղչել կուտան սեղանաւորներուն, որով վճարին անպակաս են իրենց մէջ, ուստի հարկ է որ կա՛մ այդ կարգի վճարներու առթիւ դատարանք հարիւրին 9 ի իջեցնեն տարեկան տոկոսն և կամ ամսաթօշակի տիրոջ կողմէ առաջին անգամ ըլլալիք բողոքին վրայ՝ սեղանաւորին քով գտնուած «էլլէն իրեւ չերեւայ նկատուելով ուրիշ մը տրուի ամսականի տիրոջը իսկ երկրորդ անգամ երբ բողոքէ, անկասկած միայ իր բողոքն և երկրորդ «էլլէն որու քով որ գտնուի, անոր տրուի։ Բ. Դուռը խորհրդակցութիւններ կը կատարէ այս խնդրոյն վրայ։

ԲԱԽՈՒՄ. — Այս առտու, ժամ 3 ին, Սեւ ծով գացող անգլիական շոգենաւ մը և Սեւ ծովէն եկող ռուսական Քօնիեֆ շոգենաւը իրարու բախեցան Կէօք-Սուի առջեւ։ Ռուսական շոգենաւը, ցռուկէն խորտակուած, Նաւահանգիստ իջաւ. իսկ անգլիական շոգենաւը ճամբան կը շարունակէ։

ՔԱՐԱՆԹԻՆԱՆԵՐԸ. — Առողջապահական վարչութիւնն երէկ հետեւեալ շրջաբերական-հեռագրերն ուղղեց քարանթինայի կայաններուն.

Որոշմամբ առողջապահական բարձրագոյն խորհրդոյ, Նիքօլայէֆէն եկող նաւերուն համար սկսեալ 17 էն ի վեր հաստատուած վեցօրեայ քարանթինան Հոկտ. 12էն սկսեալ իջեցուած է 24 ժամու հսկողութեան որ պիտի կատարուի ի Գավագ։

—Հոկտեմբ. 9 էն սկսեալ, Թունուզի Սիւզա նաւահանգիստէն մեկնող նաւերուն համար տասնօրեայ քարանթինա հաստատուած է, որ պիտի մաքրուի Քլազօմէնի, Պէրութի կամ Աֆրիկեան Տրիպոլսոյ նաւահանգիստներէ մէկուն մէջ։

—Կրիմզպիէն, Հըլէն և Հըմպըր գետին (Անգլիա) ուրիշ նաւահանգիստներէն ինչպէս նաեւ Անվէրսի նաւահանգիստէն (Պելճիքա) եկող նաւերուն համար սկսեալ 15էն ի վեր հաստատուած հնգօրեայ քարանթինան Հոկտ. 12էն սկսեալ իջեցուած է 24 ժամու հսկողութեան որ պիտի կատարուի առողջապահական բժիշկ ունեցող նաւահանգիստ մը մէջ։

—Այտընի ամբողջ ծովեզերքէն (Մաքրիէն մինչեւ Այվալըգ) եկող նաւերուն համար օգոստ. 2ի շրջաբերականով հաստատուած տասնօրեայ քարանթինան Հոկտ. 12էն սկսեալ գործադրելի է միմիայն Իզմիրի ծովախորշէն (Քարա-Պուրունէն մինչեւ Թօկլէբէրի) եկող նաւերուն համար։ Քլազօմէնի մաքրանոցն, ըստ առաջնոյն, ազատ է այս քարանթինայէն և անկից եկող նաւերուն մաքուր անցագիր կը տրուի։

—Առողջապահական կայանը որ հաստատուած էր ի Սիլիվրի, Կ. Պոլսէն Մարմարայի նաւահանգիստները գացող նաւերու ուղեւորաց և նաւաստեաց գոյքերուն ու հանդերձեղէններուն ապանխտման, ինչպէս նաեւ բժշկական քննութեան համար, փոխադրուած է ի Բալիքրատիա (Պէօյիւք-Չէքմէճէ)։

Ընդհ. Քննիչ
Տօքթ. Քօչօնի

Կ. Պոլիս
14 Հոկտ. 1893

Պ. ԲԱՐՍԱԼԻՍ անուն անձ մը Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան աղերսագիր մը մատուցանելով, մենաշնորհ խնդրած է Այտընի Ալըլա գաւառակէն մինչեւ ծովեզր շոգեշարժ թըրամուէյի գիծ մը հաստատելու համար։ Այտընի կուսակալութիւնը, պատասխանելով նոյն նախարարութեան մէկ պաշտօնագրին, յայտարարած է որ, եթէ խնդրարկուն հարկ եղած ապահովութիւնը տայ, այդ գծի շինութիւնը մեծապէս օգտակար է։

ՏՕՔԹ. ՆՈՒՐԻ փաշա՝ Առողջապահական պաշտօնատան ծախուց տնօրէն կարգուած է։

ԵԳԻՊՏԱՑԻ Հիւսէյին Քեամիլ ու Օսման փաշաներն ընտանեօք և Էմինէ հանըմ ինչպէս նաեւ Իպրահիմ փաշայի ընտանիքն երէկ իրիկուն Աղեքսանդրիա ուղեւորեցան Խտիվյէի Շարգիյէ շոգենաւով, որ յատկապէս վարձուած էր։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ Արուեստահանդէսին կազմակերպութիւնը, ինչպէս արդէն ծանուցուեցաւ, ութն անդամէ բաղկացեալ յանձնաժողովոյ մը պիտի յանձնուի, որուն պիտի մասնակցի նաեւ ճարտարապետ տ'Արոնքօ էֆ.։ Ըստ նորագոյն տեղեկութեանց, յանձնաժողովոյ չորս անդամները Իտալիայէն պիտի բերուին. երկու ճարտարապետք՝ իբր օգնական տ'Արոնքօ էֆ.ի, գլխաւոր նկարիչ մը և Արուեստահանդէսին տնօրէն մը։ Ասոնց ամսականը պիտի ըլլայ տարեկան 15,000 ֆրանք։ Ցառաջիկայ շաբթու մայրաքաղաքս կը սպասուին տ'Արոնքօ էֆ.ի հետ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺՔ. — Հոկտ. 11ին ու 12ին Մալաթիոյ ու Ագչէտաղի մէջ երկրաշարժի ցնցմունք զգացուեր են, առանց վնաս մը պատճառելու։ Հոկտ. 12ին ալ Պոսօվաի Թաշլըճա գաւառին մէջ ցնցմունք զգացուեր են, առանց վնասակար հետեւանք մը ունենալու։

ԳԱՐԱՔԵՕՅԻ կամուրջը նորոգուելու կարօտ ըլլալով՝ կայս. Իրատէ մը արտօնութիւն շնորհած է Մօլային նախարարութեան հարկ եղած նորոգութիւնը կատարելու համար։

ՊԱՀԱԿԱՆՈՑ. — Կայս. Իրատէի մը համաձայն, Կ. Պոլիս-Սէլանիկի երկաթուղւոյ միացեալ գծերու յարմար կէտերուն վրայ երեք պահականոցներ պիտի կառուցուին՝ իւրաքանչիւրը քսան հեծելազօրքեր պարունակելու չափ։

ԲԵՐԱՆ պատժական ատեանը երեք ամսուան բանտարկութեան և վեց ամիս ոստիկանական հսկողութեան տակ մնալու դատապարտեց Օրթագիւղցի Սատրգ անուն դատարկապորտ մը որ Ֆօսըլը ընկերութեան մալուխներէն հանքածուխ գողցած էր։

ՎԱՌՆԱՅԻ վաճառականներէն Սամաթօյ Էֆթալիօն էֆէնտի յիսուն օսմանեան ոսկի նուիրած է ի նպաստ Համազգային Անկելանոցին։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ. — Ցունաստանի Թագաւորը Ս. Փրկչի պատուանշանին երրորդ աստիճանը նուիրած է Բաթրասի օսմանեան հիւպատոս Պաղտատեան Արամ էֆէնտիի։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՔ. — Ռումէլիոյի 116 գաղթականներ երէկ Պրուսայի նահանգը ղըրկուեցան հոն բնակութիւն հաստատելու համար։

ԻԶՄԻՐԻ Խըտմէթ լրագիրը կիմանայ թէ շամիչին ալ յԱմերիկա ներածումն պիտի արտօնուի, ինչպէս եղած է չոր թուզին համար։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՋՈՒՐԵՐԸ. — Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ, Տոքթ. Քարլինսքի աշխատակցութեամբ Պոնկօվսքի փաշայի եւ Վահան էֆէնտի Մանուկեանի՝ կը զբաղի քիմիական եւ միքրոպաբանական կերպով տարրալուծելու մայրաքաղաքիս խմելու ջուրերը։ Մինչեւ ցարդ տարրալուծուած են Տէրքօսի եւ Պէնտերու ջուրերը թէ՛ իրենց կեդրոնական աւազաններուն մէջ և թէ ի Կ. Պոլիս գտնուած աղբիւրներէն, ինչպէս նաեւ այլ և այլ ջրհորներու և ջրչեղներու ջուրերը։ Այս տարրալուծումն կը կատարուի Մանուկեան էֆէնտիի աշխատանոցին մէջ։

ԱՐՏԱՔԻՆ գործոց Նախարարութիւնը նկատողութեան առնլով սա պարագան թէ դաւառաց մէջ օտար հիւպատոսարաններէ ինը ժամէն աւելի հեռու տեղեր բնակող օտար հպատակաց դատերն ի՛նչ եղանակաւ պիտի կատարուին, առ այդ կարգադրութիւն մը ըրած է։ Նախարարաց խորհուրդը նկատողութեան առած է թէ՛ այդ կարգադրութիւնը պարունակող գրութիւններն և թէ այդ խնդրոյն համար օտար դեսպանատանց կողմէ Արտաքին գործոց նախարարութեան տրուած պաշտօնագրերը։

ԳԱՍԹԱՄՈՆԻԻ նահանգին երկրորդ կարգի երկրաչափ կարգուած է Ցակոբ էֆէնտի, երկրորդ կարգի երկրաչափ Տրապիզոնի։

ԱՐԿԱԾ. — Աւչի օրը Պոլսոյ Մահմուտ Փաշա թաղէն անցնող մարդ մը ոտքը սահելով գետինն ինկաւ եւ գլխէն ծանրապէս վիրաւորուելով անմիջապէս մեռաւ։

ՆԻԿՈՄԻԴԻՈՅ շրջակայքը անասնոց մէջ հիւանդութիւն մը երեւան ելած ըլլալով, Քաղաքապետութեան կողմէ քննիչ-անասնաբոյժ մը ղրկուած էր անդ, որ հարկ եղած միջոցներն ի գործ դնելէ յետոյ վերադարձած է։

ԵՂԵՐՆԱԳԱՏ ատեանը տասնըհինգ տարուան շղթայակապ աշխատութեան դատապարտեց Հասան անուն մարդ մը, որ իւր մօրաքոյրը սպաննած էր։

ԿՐԷՏԷԻ և Արշիպեղագոսի կղզեաց կուսակալութիւններու մայրաքաղաքիս գործակատար Նէպիլ պէյ, որ մէկ քանի ամիսներէ ի վեր հիւանդ էր, առջի օրը մեռաւ։

Մեր ընթերցողներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք մեր այսօրուան չորրորդ երեսին մէջ հրատարակուած ծանուցման մը վրայ, Քոնեաք Քօթռօնի։ Այս ընտիր քոնեաք, որուն ազնուութիւնն ու օգտակարութիւնը հռչակած են մեծամեծ բժիշկներ, կարեւոր ծառայութիւն մը կրնայ մատուցանել հասարակութեան, տարափոխիկ հիւանդութիւններու այս եղանակիս մէջ։ Անոր գործածութիւնը կրնայ նպաստել ոեւէ կասկածելի հիւանդութենէ զերծ մնալու։

Տես չորրորդ երես ԲՐԷՆԹԱՆԻ մեծ վաճառատան ծանուցումը։

ՀԵՌԱԳԻՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՎԻԵՆՆԱ, 26 Հոկտ. — Երեսփ. Ժողովը կը շարունակէ ընտրական բարենորոգման ծրագրոյն վիճաբանութիւնը։

ՎԱՐՇԱՒԱ. — Կուրքօ զօրավարին մահուան լուրը չէ ստուգուած։ Հիւանդ էր, բայց հիմակ աղէկ է։

ՓԱՐԻԶ, 26 Հոկտ. — Պ. Քառնօ այս առաւօտ ընդունեց Զարին եղբայրները, Սերգէյ և Բաւել մեծ-դուքսերը։

ՊՈՒՔՐԷՇ. — Երէկ ի Ռումանիա եօթն անձինք վարակեցան հնտախտէ և երկուք մեռան։

ԼՈՆՏՈՆ. — Անգլիոյ Պանքային շաբաթական հաշուեկշիռէն կ'երեւի թէ մետաղադրամին վրայ 87 հազար և պանքտոմսերուն վրայ 139 հազար ոսկի աւելցեր և առեւտրական թուղթերէն 297 հազար ոսկի պակսեր է, որով համեմատութիւնն է 46.86 %։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 15 Հոկտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ	109	$^{5}/_{4}$
3 » Փարիզի	22	90

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Դ. Սէրի)	24	½
Բերայի մէջ... »	—	—
Ղալաթիոյ [illegible] »	24	4
Կէս օրին »	24	4
Թամվիլաթը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ	—	—
» » ժամ 5ին	—	—

ԸՆԹԱՑՔ [illegible]

[illegible]	53	
»	33	
»	25	25

[illegible]

Օսմ. [illegible] Անգ. Լր.	—	—
Քրէտի ժէնէրալ » »	7	20
Պանք տը Բէրա » »	3	05
Օսմ. Շիմէնտէֆէր » »	4	10
Րէժի Օսմ. Ոսկի	16	27
Թրամուէյ » »	575	
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ. » »	305	
Րումէլիի Երկաթուղի Ֆր.	87	25
[illegible]	37	

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի ... ղրշ.	100	
20 Ֆրանքնոց »	87	20
Անգլիական ոսկի »	110	10
Մարք Գերմանական ոսկի »	107	21
Ռուբլի »	90	20
Քրոնէ »	51	19
Իտալ. [illegible] »	8	70
Մէճ. արծաթ (տասն.) »	197	35
Մանր արծաթ »	103	
Մէթալիք »	97	
Թուսֆիյէ »	—	—
ցուցակ Զօլոթոյ Սակարանի »	5	

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 26 Հոկտեմբեր

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	98	32
» » 4 ½ %	105	05
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սէրի Դ.	22	20
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	489	37
Երկրորդ [illegible] (1890)	443	12
Օսմանեան Երկաթուղի	87	37
» Րէժիի բաժնեթուղթ	382	50
Պանք Օթօման	581	87
Քրէտի Լիոնէ	753	75
Իտալական Ռանթ 5 %	81	12
Եգիպտական միացեալ	516	25
Չէք Լոնտրայի վրայ	25	190
Գամմիյէ Օսմանեան քոնսոլիտէ	409	16

ԼՈՆՏՈՆ, 26 Հոկտեմբեր

Անգլ. քոնսոլիտէ	97	81
Օսմ. » Սէրի Դ.	21	87
» » » Ա.	55	10
» » » Բ.	33	50
» » » Գ.	23	50
Օսմ. փոխառութիւն 1871	98	25
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լօն)	96	25
Պանք Օթօման	13	12
Այտընի երկաթուղի	14	
Կասապայի երկաթուղի	11	
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիյէ)	102	25
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	—	—
Տօմանիալ (փոխառ. Ռոչիլտ)	104	
Հիւլենական 5 %	33	50
Փոխառութիւն Փարիզի վրայ	25	400

ԿԱՒԿԱՍԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բաթում։ «Սեպտեմբերի 24ին, գիշերուայ ժամը 3ին, մի հայ տիկնոջ վրայ սպանութեան փորձ արին։ Ցանցաւորը տիկնոջ տագրն է։ Այդ խորհրդաւոր դէպքի մասին հասարակութեան մէջ զանազան աննպաստ լուրեր են շրջում. այստեղի բարձր շրջանի ընտանիքների մէջ այդպիսի մի դէպք անսովոր բան է։ Տիկնոջ վէրքը մահացու չէ. գնդակը ծնօտի վերի մասից կզակի կողմից մըտնելով միւս կողմից դուրս է եկել։ Ցանցաւորը ձերբակալուած է։ Տիկնոջ ամուսինն այստեղից բացակայ է. որդոց տարել է արտասահման ուսում տալու։ Սպանութեան փորձի պատճառը, կարծում են, ընտանեկան պատուի խնդիրն է։

— Ախալցխա։ «Կիրակի, սեպտեմբերի 19ին, տեղիս մի բժշկի ազախինն ատրճանակի մի հարուածով, իւր սեպհական տանը, իւր կեանքին վերջ դրեց։ Այս անձնասպանութիւնը դեռ բոլորովին պարզուած չէ. կասկածելի է թըւում, որ ինքն, — ինչպէս ասում են, — անձնասպանութիւն գործած լինի, ոբովհետեւ նշաններից նկատւում է, որ գնտակը հեռուից է արձակուած։ Միայն այսքանը յայտնի է, որ այս վերջին ժամանակները հանգուցեալի ու բժշկի միջեւ յաճախակի անբաւականութիւններ էին տեղի ունենում մի այլ կնոջ պատճառով, որի հետ որպէս թէ ապօրինի կենակցութիւն է ունենալիս եղել բժիշկը։ Քննութիւնը շատ բան կը պարզէ։ Բժիշկը քաղաքումս լաւ համարում վայելող բժիշկներից է։

(*). Զկարծուի թէ լեզուին այս կամ այն խրթին կէտերուն վրայ միայն կը դառնար խօսակցութիւնն. ո՛չ, հինգ վեց դարերէ ի վեր գրչագիրներէ կրկնուած սխալներ կ'ուղղուէին։

(**). Երիտասարդն Ռէֆիկ իրեններուն կողմէն ալ միշտ դժուարութեանց կը բախէր։ Երբ Հաֆըզը Շիրազիին Տէվանը կ'ըսկըսի կարդալ, ազգականք ու բարեկամք իրար կ'անցնին. ի՞նչ, ուը՞ ալ պիտի ըլլար, և վերջապէս գիրքը ձեռքէն կ'առնեն։

—Բաղում. «Ներկայումս Բաթումցիների խօսակցութեան առարկան Ասաթիանի ամուսինների Թուղ ուտելուց առաջացած մահն է։ Ասաթիանին ազգով մինգրել էր. հազիւ 30 տարեկան, և երկար ժամանակ էր, որ անդի հաշտարար դատարանում գործավարի պաշտօն էր կատարում. վեց ամիս չկար, որ նա ամուսնացել էր։ Կինը, ինչպէս պատմում են, չէր սիրում ամուսնուն. Ասաթիանի կնոջ բարեկամ Սիմէօն անունով մէկը, որ պատճառ էր եղած նրա Ասաթիանի հետ ամուսնանալուն, թախանձագին խնդրելիս է եղել, որ մոռանայ իր նախկին սիրած ազգին և սիրէ իւր ամուսնուն—Ասաթիանին. հակառակ դէպքում ինքն սպառնում կը լինի իւր կեանքին վերջ տալ։ Ցիրանի, ինչպէս պատմում են, այդ էր պատճառը, որ մի քանի ամիս առաջ անձնապաշտութեան գործից տախտակավաճառ մինգրել Սիմօնը. Ասաթիանի ամուսինների թունաւորուելուց մի օր յետոյ, ամսոյս 21ին քաղաքիս առողջապահական մասնախումբն անպայման արգիլել է քաղաքումս թզան և մաճառի վաճառումը։

—Թիֆլիս. «Կիրակի, սեպտեմբերի 26ին, հայոց գեղասանական խումբը ներկայացրեց Ջուղերմանի Պօրտ-պիէսը. ընդհանրապէս ներկայացումը աջող էր. Պինեմճեան ամուսինները այս անգամ լաւ էին, մանաւանդ տիկին Պինեմճեանը իւր դերումն էր և աջողութեամբ խաղում էր. Տեղական դերերից աջողութեամբ կատարեցին իրենց դերերը տիկին Ալմա, օր. Վարդուհի. Պ. Պ. Աբրահամեան, Տէր-Դաւթեան և Ազայեան։

Թատրոնը գրեթէ դատարկ էր. ցաւալի է։

—Կիրակի, սեպտեմբերի 26ին, քաղաքային խորհրդի դահլիճում կայացաւ Թիֆլիսի Վարկի Ընկերութեան հաւատարմատարների ժողովը, որ պիտի ընտրէր այդ ընկերութեան վարիչների՝ նախագահ, դիրեկտոր և վերահսկող յանձնաժողովի անդամներ. Ընտրութիւնը ոչ մի հետեւանք չունեցաւ. Շատերը հրաժարուեցան քուէարկելուց։

—Ուզուն Ադայեց. «Շուշու գաւառի մի գիւղացի երիտասարդ, Բաբայեանց, թողնելով իւր հայրենիքը, գալիս է Ուզուն-Ադայում մշակութիւն անելու. Սեպտեմբերի 17ին գիշերը այդ գիւղացին կախւում է իւր սենեակում. առաւօտեան ընկերները գալիս են տեսնում իրենց ընկերոջ դիակը սենեակի առաստաղից կախ ընկած. կախուելու պատճառը յայտնի չէ։

—Քութայիս. «Սեպտեմբերի 26ին քաղաքումս մի զարհուրելի դէպք պատահեց. հասարակաց տան մէջ երկու կին կռուելով իրար հետ՝ մէկը միւսի քունքին ատրճանակ արձակեց եւ յետոյ սուր դանակով կտրեց իւր կոկորդը. Ատրճանակով վիրաւորուածը մեռաւ, իսկ երկրորդն անյուսալի դրութեան մէջ է։ Պատճառն, ասում են, այն է, որ երկուսն էլ մի սիրեկան են ունեցել և նախանձից վերոյիշեալ միջոցին են դիմել. Այսպիսի դէպքերն առհասարակ սովորական բան են Իմերէթում. Քննութիւն է բացուած. չատերը են ձերբակալուած։

—Պետերբուրգ. «Այս օրերս, նաւթ արդիւնաբերողների համագումար է լինելու, նաւթն արտասահման արտահանելու համար կազմող մի նոր սնդիկաներական ընկերութեան ծրագիրը քննելու. Ֆինանսների մինիստրի կարգադրութեան համաձայն, այդ համագումարին կարող է մասնակցել իւրաքանչիւր նաւթագործարանատէր, որ 500 հազար փութից աւելի նաւթ կը լինի արդիւնաբերած. իսկ մնացած մանր գործարանատէրերն իրենց միջից երեք պատգամաւոր են ընտրում. Բացի դրանից, համագումարի խորհուրդը դիմել է ֆինանսների մինիստրին թոյլտուութիւն խնդրելով, որ մասնակցեն նաև այնպիսի ֆիրմաներ, որոնք 1891 թուականից մանր գործարանատէրերից անցել են խոշոր գործարանատէրերի շարքը. Այդ խնդիրքին հարկաւոր ընթացք է տրուած։

—Շէտոֆսքի Համաշխարհային ցուցահանդէսի էքսպերտների մասնաժողովը պարգևներ է տուել կովկասեան նաև հետեւեալ էքսպօնէնտներին. Կովկասեան մետաքսագործական կայարանին, կայսերական Կովկասեան գիւղատնտեսական ընկերութեանը, Բոզարջեանց եւ Լեֆինենանց ծխախոտի գործարանատէրերին, Է. և Կ. Նոբէլ նաւթար դիւնաբերողներին։

—Ռուսաստանի բոլոր նահանգներում եւ շրջաններում ռուս եկեղեցական-ծխական եւ գրագիտութեան ուսումնարանների թիւն է ներկայումս 19,000, որոնց մէջ ուսանում են 518,000 հոգի տղայ եւ աղջիկ. Այդ բոլոր ուսումնարանների վրայ ծախսւում է տարեկան 2,068,700 րուբլի.

—[illegible] 1111 հոգով։

ԴՐԱԽՏ
ԿՐԿԻՆ ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ

(Շար. Երեկի թիւէն և վերջ)

Ցաւերդ օրը, գոց վանդակափեղկերէն մթնցած սրահի մը մէջ, լորտ Ռոշֆոր և իր կինը դէմ դիմաց գտնուեցան։ Իրաւ է թէ գեղեցիկ էր կինը, շատ գեղեցիկ։ Եւ ո՜րչափ յուզուած կ'երեւար։ Ոչ մին ոչ միւսը խօսք չէին գտներ։ Կինը աթոռ մը ցուցուց երկանը և ինք թիկնաթոռին վրայ ինկաւ։ Եւ որչափ լուռ մնային՝ այնչափ դժուար կ'ըլլար խզել այդ սրտաճմլիկ լռութիւնը։

—Զի՞ս տեսնել փափաքեցաք, հարցուց վերջապէս լորտ Ռոշֆոր։

—Այո, միլորտ... կուզէի ձեզ յանձնել նիւթ մը զոր ա'լ արժանի չեմ կրելու... Օ՛հ, Ճօրճ, կը յիշէ՞ք երբ ինծի տուիք զայն... ամուսնութենէն երեք օր առաջ էր։ Դուք ձեր ձեռքով դրիք զայն և ուսս համբուրեցիք... Օ՛հ, ո՜րչափ երջանիկ էի այն ատեն։

Եւ երեսը ձեռքերուն մէջ ծածկեց ու սկսաւ հեծեծանօք լալ։ Ցետոյ իր ժանեկազարդ թաշկինակով, մէկէնիմէկ խմեց աչուրները՝ արցունքները ետ մղելու համար։

—Բան մը չէ... անցաւ... Զիս ուզեր ձեր առջեւը լալ։ Մի կարծէք որ ներողութիւն պիտի խնդրեմ ձենէ. չէք կրնար, պարտաւոր չէք ներել ինծ։ Բոլոր արժանիքս, բոլոր երազս, բոլոր աղաչանքս է ապրիլ ձեր չուքին մէջ, առանց նշմարուելու, վայելելով ձեր յաջողութիւններուն սքանչանքը զոր կը ներշնչէք... վերջապէս ընել ինչ որ կ'ընեմ վեց ամսէ ի վեր։

—Եւս, ի՛նչ ըսել կուզէք։

—Այո, Ճօրճ, վեց ամիս կայ որ կը տեսնեմ ձեզ որ կ'աշխատիք ձեր գիրքերուն մէջ կամ կը ծխէք ձեր մեծ թիկնաթոռին մէջ՝ խորհելով... Ա՛հ, եթէ կարենայի կարծել թէ ձեր միտքը երբեմն իմ վրաս կը դառնա՛ր։

Իր քնքշակէզ մանր ձեռքով բռնեց լորտին թեւը և պատասխանին մօտ տարաւ։

—Ցեսէք, հոս... սա վանդակափեղկին մէջէն։ Ձեր տունը իմինիս դիմացն է։ Հոս անցուցած եմ երկար ժամեր... դիտելով իմ կորուսած երջանկութիւնս...

Ձեռները զարկեց։ Հեծկլտանքներու նոր տագնապ մը կը խղդէր զայն։ Ճիշդ լորտին քովն էր, թրթռուն, տարփագրգիռ, սիրանուաղ և անոր բազուկներուն մէջ ինկաւ։

Երբ Ռոշֆոր, երեք ժամ ետքը, ցնորագին և գինովի պէս գտնուեցաւ ամայի մայթին վրայ, չէր գիտեր ի՛նչ անուն տար իր նոր կացութեանը։ Կացութիւններու ամենէն կեղծին և ամենէն անհաւատալիին քիչ մը ճշմարտութեան հանգամանք տուող բանը սա էր որ անոր անձին վրայ բոլորովին տարբեր կին մըն էր գտած։ Ո՞վ մըկրտած էր զայն նորէն արցունքներու մէջ։ Ցանդուգն և թեթեւ պչրուհիէն ո՞վ դուրս հանած էր այս տարփոտ ու տխուր արարածը։

Լորտ Լոշֆոր ինքզինքն անոր յանձնեց ու երջանիկ եղաւ։ Սմէն երիկուն, անցնելով այն գաւիթէն որ կը կտրէր երկու փողոցներուն միջոցը, իր պարտէզէն կը մտնէր հանդիպակաց պարտէզը, որուն դուռը կիսաբաց էր։ Եւ անոր ետին կը գտնուէր Լէտի Ռոշֆոր, վայրկեան մը առաջ համբուրելու համար զինքը՝ սառնորակ գիշերին մէջ։ Լորտը, մաքուր երիտասարդ, որ երբեք արկած չէր ունեցած, կը ճաշակէր արգիլուած պտուղն յանձին այս կնոջ որուն հետ կարգուած էր ամենուն առջեւ. խղդուած ոտնաձայները, սիրոյ բաբախումները, արցունքները, ծիծաղներն ալ, գողի նախզգուշութիւնները և մանկային սրախութիւնները. այս ամենը ո՜րչափ նոր և հեշտապարգեւ էին։ Եւ այս երկրորդ միջոցաւորին ի՜նչ ճառագայթներ ունեցաւ աւելի անուշ քան առաջինն։

* * *

Կրնա՞ր կասկածիլ Եւային անկեղծութեանը վրայ։ Մէկ անհերքելի ապացոյցը սա էր որ անիկա այս թագուն երջանկութիւնը միայն կուզէր իրմէ։ Ամէն օր, նոր հնարքներ կը բանեցնէր աւելի աղէկ պաշտպանելու համար իրենց գաղտնիքը։ Սակայն հարկ եղած էր իրողութիւնն յայտնել տիկին Պէնսոնի՝ սենեկապանուհին, որ առաջնորդի պաշտօն կը կատարէր։ Բայց ա՛յնքան բարի էր ինքը։ Այնքան քաջ կը հասկնար։ Սենեկապանուհին ալ գիտէր։ Սենեկապանուհիները կը գիտնան միշտ։ Մինակ, չէր գիտեր իր տիրուհին ճշմարտ անունը ոչ ալ խորհրդաւոր այցելուին։

Երբեմն կը թուէր լորտ Ռոշֆորի—պատրա՞նք էր—թէ ֆիզիքական փոփոխում մը տեղի ունեցած էր Լէտի Ռոշֆորի անձին վրայ։ Հարցումներ ուղղեց։ Նա պատասխանեց գլուխն օրօրելով։ «Եթէ այս տղան ծնի, կը մտածէր Ռոշֆոր, իր հետ պիտի բերէ մօրը ներումը, և սա ալ, անոր սիրոյն, բան մը չպիտի մերժէ»։

Այս սպասում անվերջ կ'երեւար Ճօրճին։ Գոնէ Սէն-Քլէա օգնէ՞ր իրեն ժամանակն սպանելու։ Բայց Սէն-Քլէա թերեւս վիրաւորուելով շատ երեսի վրայ ձգուելէն կամ տեսակ մը անգիտակից սրտնեղութեամբ, կարծես մասնաւոր հոգ մը կը տանէր անգտանելի ըլլալու համար։ Այնպէս որ փետրուարի ողբալի կիրակի մը, թէյի ժամուն, լորտն առանց գիտնալու գտնուեցաւ ի Սնոբ էնդ Կարլթըր, Ռիչմոնտի մէջ, մին այն օթեակներէն որք անհամար մասերու կը բաժնեն հին ճաշարանը։ Զոյգ մը եկաւ գրաւեց յարակից օթեակը, և թէև շատ ցած կը խօսէին, լորտը կարծեց լսել Սէն-Քլէաին ձայնը։ Ցայտնապէս, իր բարեկամը բախտաւոր էր։ Բայց որո՞ւն հետ։ Ռոշֆոր ազնուօրէն յաղթեց իր հետաքրքրութեանը։

Դժբախտաբար, լորտը սովորականէն բարձր հասակ ունէր։ Երբ մեկնելու համար ոտքի ելաւ, թեթեւակի ծռեցաւ, մի- [illegible]

—Ըսէք նայիմ, Եւա, ի՞նչպէս ժամանակ անցուցիք ձեր Պլէք-Հէթի բարեկամուհիին հետ։

Կինը մանրամասնութիւններ չտուաւ։ Լորտը թողուց որ խօսի։ Ցետոյ սառնային ձայնով մը.

—Կը ցաւիմ ձեզ ըսելու որ կը ստէք։ Պլաք-Հէդ չգացիք. երեք օր անցուցիք ի Ռիչմոնտ՝ Սէն-Քլէաին հետ որ ձեր հոմանին է։

Լէտի Ռոշֆոր պահ մը տակնուվրայ եղաւ։ Ցետոյ, ինքզինքը ժողվելով, բրբիջ մը արձակեց։

—Արդարեւ, օրին մէկը պէտք պատահէր այդ բանը։ Բաւական խաղացի կատակերգութիւնը։ Մնաց որ նպատակիս հասայ։ Զաւակը որ ձերը չէ, սիրելիս, լորտ Ռոշֆիլտ պիտի կոչուի։

—Այդ ըսածնիդ ապացուցանելու է...

—Վկաներ ունիմ. Պէնսօնը, սենեկապանուհին, դեռ ուրիշներ ալ։ Օ՛հ, ամեն բան նախատեսած եմ։

—Ասի՛կա ալ նախատեսա՞ծ էք։

Լորտը ռէվոլվեր մը հանեց գրպանէն, կրակ բրաւ անոր վրայ, գրեթէ բերան բերնի, եւ տեսաւ կնոջը իյնալը։ Այն ատեն թողուց զէնքն ու դուրս ելաւ։ Նրբանցքին մէջ, դիմացն ելաւ Բոֆամր, սենեկապանուհին, որ կը վազէր դէպ դէպի կոյրած։

—Սպանեցի ձեր տիրուհին։ Գացէք նայեցէք։

Լորտը տուն դարձաւ շատ հանդարտ քայլով, փակուեցաւ իր խուցին մէջ, թուղթեր այրեց, կարգի դրաւ իր գործերը։ Կատարեալ բարեկարգութիւնը, խորին լռութիւնը, բացարձակ յարգանքը որ կը տիրէին իր չուրջը՝ հակապատկեր մը կը ձեւացունէին տեղի ունենալիք տեսարանին հետ, զոր կ'ընդնշմարէր արդէն։

Ժամացոյցը հնչեց։

—Ինը՞... կէս գիշերէն առաջ, պիտի գան զիս ձերբակալելու։

Կէս գիշերին ոչ ոք եկած էր։ Մինչեւ ժամն երկուքը հսկեց և պառկեցաւ, բայց չկրցաւ քնանալ։

Առտուն, իր սենեկապանը իմացուց թէ մէկը կը սպասէր իրեն վարը։

—Անշուշտ ոստիկան մը, այնպէս չէ՞։

Սենեկապանն ափ ի բերան եղաւ։

—Ոչ, միլորտ։ Թաժառն է, միլորտին հօշկակարը։

Ռոշֆոր լրագիրներն ուզեց. բան մը չէին ըսեր գործուած ոճրին վրայ։ Իր Ակումբը գնաց, ուր ոչ ոք ուշադրութիւն ըրաւ իրեն։

Քանի մը օր ետքը, իմացաւ թէ իր գնտակը տափակցած էր կնոջը գօտիին պողպատէ մէկ օղակին վրայ։ Բայց Լէտի Ռոշֆորի զաւակը մեռած էր ծնած ատենը. նպատակն ի դերեւ ելած էր։

* * *

Եթէ Ֆրանսա եղած ըլլար, Ռոշֆորին ուրիշ ընելիք չէր մնար եթէ ոչ իր երջանկութիւնը կործանող մարդուն ընծայել նաև զինք սպանելու գեղեցիկ առիթ մը։ Բայց Ֆրանսայի մէջ չէին, և Ռոշֆոր «մոռցաւ» Սէն-Քլէաը։

ՕԿԻՒՍԹԷՆ ՖԻԼՕՆ

ԳԻՒՂԱԿԱՆ ՏՈՒՆ (*)

Այժմ տեսակ մը երկրորդ տան վրայ խօսելու կ'անցնինք, յորում փառեկբը շատ կը խնայուի կազմածով մը՝ զոր հայթայթել շատ դիւրին է, և մարդիկ բուն կարի յանասնոց բաժանեալ կ'ըլլան։

Առաջին տան մէջ կրակը յատակի վրայ կը վառէր, և այս կերպ կրակ վառելն ինչպէս հաւանականութեամբ գուշակեցինք, ծխանը գտնելու առաջնորդած է. երկրորդ տան մէջ կրակը մասնաւորապէս գետինը բացուած ծակի մը մէջ կը վառի և ընդերկրեայ երկայն ագուգայի մը միջնորդութեամբ օդ կ'ընդունի. ագուգային բերանը տնէն դուրս կ'ըլլայ։ Այս տեղը Թոնիր, գուցէ Թոնիր կը կոչէին, մինչդեռ առաջինը ծխախ կ'անուանուէր։ Ինչպէս որ ծխախը ծխանը գտնելու առաջնորդած է, այնպէս ալ Թոնիրը կրակ պահելու գործնական՝ այլ առողջութեան վնասակար կերպ մը գտնել տուած է, որ հետեւեալն է։ Երբ Թոնիրի մէջի փայտերն կ'ածխանան և ա՛լ ետ մխելու վախ չի մնար՝ մէջտեղն փոքրիկ ծակով հողէ ծածկոցով մը թոնիրը կը ծածկեն և ասոր վրայ անթիկունք աթոռի նման փայտէ կազմած մը կը դնեն՝ որուն չրջապատն ընտանեաց անդամոց թւոյն համեմատ մեծ կամ փոքր կրնայ ըլլալ։ Այդ կազմածը բրդալից աճազին ծածկոցով մը կը ծածկուի, որուն եզրներն գետնի վրայ ծալ ծալ կը կենան. ծածկոցի վրայ նոյն մեծութեամբ բրդալից երկրորդ ծածկոց մ'ևս կը ձգուի։ Բոլորտիքը բազմոցներ կը դրուին և ոտքերն այն կազմածին տակ երկարելով անոնց վրայ կը նստին և ծածկոցը մինչեւ կուրծք իրենց վրայ կ'առնուն։ Ոտքերը շատ երկնցնելու չէ, ապա թէ ոչ՝ սա սովորական յորդորը կ'ընեն. «Էշդ ախոռումդ կապէ»։ Սոյն կազմածն՝ որ քուրսի կը կոչուի, մեծ անյարմարութիւններ ունի. նախ և յառաջ բաւական տաքութիւն չ'ընծայեր, միայն ոտքերն ու կուրծքը կը տաքնան, մինչ մարմնոյ մնացեալ համայն մասունքները ցրտութեան ենթարկեալ կը մնան. լաւ է եթէ մէկն առանց ներկայ եղողներէն ակնածելու՝ բոլորովին ծածկոցին տակը մըտնելով տարածուիլ կարենայ, որով մարմինը հաւասարապէս սաստիկ կը տաքնայ, բայց դէշն այն է, որ երբ դուրս բաց օդը կ'ելլէ՝ գլխաւորաբար մարմնոյն տաքցած մասանց սարսռալը կը զգայ։ Ջեռուցանելու այս կերպն ընդհանրապէս թուլութիւն կը բերէ, և մարդ մեղկութեան կամ ծուլութեան կը մտնէ։ Այս ամէն անյարմարութիւններէն հանգերձ քուրսին յառաջադիմութեան նշան կը համարուի և քուր- [illegible]

Մտուեցաւ՝ նախ և յառաջ շատ քիչ փայտ կը գործածուի. շատ ցուրտ եղած ժամանակ միայն Թոնիրն օրը մէկ անգամէ աւելի կը վառեն. կրակը լաւ կը դիմանայ եւ հաւասարապէս կը ջեռուցանէ։ Ծխախի անընդհատ ծուխը չունենալուն՝ մարդ շատ քիչ ժամանակ կը նեղուի՝ այսինքն մինչեւ որ փայտերն ածուխ դառնան, եւ վերջապէս ամենակարեւորը սա է որ հօս կարելի է տունը մաքուր պահել՝ որուն և մօտ կը դրուի, մինչդեռ մաքրութիւնն անհնար է ծխախի քով. քուրսի ունեցողը մէկ անգամ կը վառէ, տունը լաւ կը մաքրէ, գորգերն ու բազմոցները կը տարածէ և ասով տունն ամբողջ օրը մաքուր կը մնայ. այս ամէն առաւելութիւնք կը պակսին ծխախին։

Շատ գաւառաց մէջ ցայսօր թէեւ կրակը Թոնիրի մէջ կը վառեն, սակայն քուրսի չեն գործածեր, այլ ամբողջ օրը կը վառեն։

Վերջինն ես անձամբ տեսած չեմ, և միայն Հայրենակցաց ստորագրութենէն և ի գրոց ուսայ. ջեռուցանելու միւս կերպերն ինձ քաջ ծանօթ են։ Մեր գիւղն օծախը սովորական է, իսկ ի Մեղրի՝ ուր ի տղայութեանս վեց տարի դպրոց եմ գացած՝ քուրսին։ Ծխանի և քուրսիի մասին առ Պարսիկս Պոլակի մատենին մէջ հետեւեալը կը գտնուի. «Տաքցնելու շատ քիչ հոգ կը տարուի։ Միայն մեծատանց տներու մէջ փոքրիկ ցած խցեր կը գտնուին, յորս վառարաններ (Buchari) դրուած են։ Ասոնք կազմուած են պատի մէջ բացուած ծակէ մը՝ որմէ խողովակ մը երդիկ կ'ելլէ. արտաքինը զարդարուած է հճածեփով (Stuccatur), ոսկիով, արաբացի նկարուք և գրութիւններով։ Եթէ պաղ ըլլայ՝ մուշտակներու մէջ պատատած կը նստին վառարանի մօտ և այսպէս ուղղակի կը ջեռանուն՝ առանց ծխէն շատ նեղուելու, վասն զի ծուխն անարգել բաց դռներէն ու պատուհաններէն դուրս կ'ելլէ»։—«Ի կանանոցս ջեռուցանելու յատուկ կազմած մը կայ՝ քուրսի կամ թոնիր։ Փոքրիկ, աճինով ծածկեալ կրակարանի մը վրայ փոքրիկ սեղան մը կը դրուի, ասոր վրայ ծանր, բամբակալից վերմակներ կը տարածուին։ Զորս կին այսպէսով կազմեալ տեղւոյն բոլորտիքը կը բազմին. անոնց գլուխն ու ձեռքերը միայն ազատ կը մնան. կապոց մը լուացք կամ բարձ մը յենլու կը գործածուի։ Բազմաթիւ պարսիկ կանայք ձմեռը թոնիրի մէջ կը նստին։ Սովորութիւնք գրեթէ անդգայ կընէ վնասակար ազդեցութեան, բայց թէ ինչ ինչ հիւանդութիւնք այս սովորութենէ իրենց ծագումն կառնուն, տարակոյս չկայ»։

Երկրորդ տեսակ տունը տեսած եմ ի Մեղրի, ուր զարմանալի կերպով մ'հերոպական ոճով շինուած և նոյն ոճով ի մասնաւորի վենետիկեան աթոռներով կահաւորեալ երկու կամ երեք ձողիկոնով անեկ րու քով՝ հայաբնակ տան նախկին հին ձեւն ալ կը տեսնուի։ Մեղրի՝ եթէ կրնամ ինքզինքս այսպէս բացատրել, քաղաքանման գիւղ մըն է և նշանաւոր՝ իւր աւանդութեամբք, դիրքը, սովորութեամբքն և գաւառաբարբառովը։ Աւերեալ հին քաղաքի մը մնացորդներէն եղած է, որուն աւերակներն այժմեան գիւղին արեւելեան կողմը մեծանիստ ձորոյ մը մէջ կը գտնուին։ Գիւղիս գեղացիներն շատ հպարտ են և արհամարհութեամբ կը նային իրենց մերձակայ կողմանց գիւղացւոց վրայ՝ յորջորջելով զանոնք լոխ. թէ այս բառն ինչ կը նշանակէ, չեմ գիտեր, բայց ասով անկիրթ, կոշտ մարդ ըսել կուզեն։ Գիւղն՝ երեք կողմանէ լերանց ժայռուտ բարձունքէն չրջապատուած նեղ ձորի մը մէջ շինուած է. այն բարձանց վրայ նախկին ժամանակները փոքրիկ, կլոր աշտարակներ կառուցուած էին որոնց թիւը՝ որչափ կը յիշեմ, եօթն էր։ Գիւղին առջեւը պզտիկ անուանեալ հրապարակ մը կայ, որուն հարիւրամեայ վեհատեսիլ սօսիներն իրենց ստուերախիտ սաղարթովը ամառան խեղդիչ ջերմութեան ժամանակ բնակիչները կը զովացնեն։

Դուրսը՝ գիւղն համանուն Մեղրի գետի ձորոյն մէջ տարածուած են ամէն կողմանէ օրինակելի՝ պտղոյ պարտէզներն ու բամբակի դաշտերը։ Տեսած չեմ ուրիշ տեղ մը, ուր մարդկային աշխատութիւնն միացեալ՝ ի բնութենէ ա՛յնպէս առատութեամբ չռայլուած նպաստուք՝ այնպիսի քիչ տեղէ ա՛յնչափ արդիւնքներ ընդունիլ կարենայ. ափ մը գետին անմշակ թողուած չէ։ Երկիրն բերրի ընելու և ջրելու մեծապէս խնամք կը տարուի, և ասոր փոխարէն բնութիւնն ալ մարդուն ամենանուաղ աշխատութիւնն առատութեամբ կը վարձատրէ։ Ինչ ինչ պտուղք՝ զոր օրինակ, մանուշ, սեխ եւ նոյն տարւան մէջ միեւնոյն տեղւոյ վրայ երկու անգամ կը հասուննան. տեսած եմ թէ ինչպէս խնձորենիք աշնան երկրորդ անգամ ծաղիկ բանալով պտուղ տուած են։ Միայն զովարար ջրոյ բարերար ազդեցութեամբն է որ ձորոյն մէջ դալարին կը մնայ, չրջակայքը սրածայր մերկ ժայռերը իրենց գագաթը բարձրացուցած կը կենան, որ ամառը արեգական կիզիչ ճառագայթներէն տաքցած՝ անկից լաւ տաքութիւն մը կարգեն, որ և յորդութեամբ կը վարձատրէ, եթէ բաւական ջուր ըլլայ։

Այսպիսի սաստիկ տօթի ժամանակ աշխատիլը դժուարին է, այլ վարձուց ակնկալութիւնը զմարդ աշխատասէր կընէ։ Գիւղիս բնակիչներն անտանելութիւնը գրեթէ բոլորովին թողած են։ Ամէն գիւղացի մէկ կամ առաւելն երկու զոյգ եզ կունենայ և քանի մը կով։

Հօս ալ ամառը սար կերթան, այլ ոչ թէ անասնոց համար՝ որ ամառն առ հասարակ դրացի Թաւթարաց կը յանձնուին, այլ գրեթէ անտանելի ջերմութեան պատճառաւ։ Սակայն այդ մասնաւոր կանոնը [illegible]

Այս գիւղէն արդ այն տունը կուզեմ յառաջ բերել, յորում դպրոց յաճախած ժամանակս վեց տարի բնակած եմ և որուն կազմութիւնը շատ լաւ կը յիշեմ։ Այս տունը գիւղին ծայրն է բարձանց վրայ, որով ոչ միայն ամբողջ նկարչական գիւղն առջեւն էր, այլ հեռաւոր դաշտք և պարտէզք եւս։ Տան դրից բարձրութիւնն այնչափ էր, որչափ էր գիւղի միջավայրը շինուած եկեղեցւոյ գմբէթին բարձրութիւնը։ Տուն տանող ճամբան շատ սեպ էր և քարէ յորի սանդուղ մ'ունէր։

Փողոցէն փոքրիկ դռնէ մը քառանկիւն փոքրիկ սրահ մը կը մտցուէր, որուն առաջակողմը մինչեւ կէսը բաց էր։ Ասկէ՝ ցած դռնէ մ'անցնելով՝ բուն բաւականի ընդարձակ, բուն տունը կ'երթրցուէր։ Տան մէջէն երկարութեան երթալով կը հասնուէր դուռ մը՝ որ մառան կը տանէր։ Հարաւակողման պատին դուռը էյվան կը տանէր՝ որ բուն սրահն է՝ ախոռի վրայ։ Բուն տունը, երկրորդ մառանը՝ էյվանին տակ գտնուող ախոռէ աւելի բարձր էին։

Նկարագրութենէս կը տեսնենք որ տեղւոյ պակասութիւնը զմարդ ստիպած է նախնական ձեւէն շեղելու. սակայն այս քիչ մը փոփոխած ձեւոյն մէջ ալ հայ գիւղական տան մ'էական մասերը՝ սրահը, տունը և մառանները կը գտնենք։ Կրակարանն տեղն ալ փոխուած բերուած էր առաջին դրան մօտ անկիւնը, և այս սա պարզ պատճառի համար որ տեղւոյն միջավայրն առաջին ու երրորդ դռներու պատճառաւ օդոյ հոսանքին ենթակայ է։

Վերջապէս հարկ է ախոռի առջեւի ազատ միջոցն եւս յիշել որ անասնոց իբր ամառուան բնակավայր կը ծառայէր։ Ախոռին միւս ծայրը գտնուող մառանը՝ ձըմեռուան համար պահուած ջուր ու թարմ պտուղ տեղն է։

ԼԱՆՕԼԻՆ
ՔՐԷՄ ՏԸ ԹՈՒԱԼԷԹ
ԼԱՆՕԼԻՆ

ԼԱՒԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ այրուածոց կեղեքուածներու։
ԳԵՐԱԶԱՆՑ մորթի պահպանման համար, մանաւանդ մանուկներու մասին, և գոյնի պահպանման։
ԼԱՒԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ մորթի հիւանդութեանց և ընդդէմ արիւներթութեանց։

Կը վաճառուի ամէն դեղարաններու եւ դեղօրէից ու անուշահոտութեանց մթերանոցներու մէջ։

Գործակալ եւ ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս
Մ. Ս. ՖՐԷՕՑԼԻՒ
Կալաթա, Միւրթէզաանի փողոց, Պընաճեան- խան։ 868

Հրատարակուեցաւ Տէմիրճիպաշեանի հայզար. Բառարանի 13րդ. թիւը. գին 10-12 ղըրշ. կեդրոնատեղին է Զ. Թորոսեանի գրատունը, Պաշէճ-Գափու, թիւ 4։

ԵՐԿՈՒՏԱՍՆԵՐՈՐԴ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ԳՐՈՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Նոր Պատարագի Հաւելուած
[illegible]
Էջ 672, գին 15 ղրուշ։
ԶԱՆԱԶԱՆՑ Ա. մասն Բ. տպ. պատկերազարդ
Էջ 192, գին 5 ղրուշ։
—Նոյնին Բ. մասը, մեծ նամակ անգամ գրուած։
Էջ 288, գին 7 1/2 ղրուշ։
ԱՂՕԹԻ ՊԱՏԱՐԱԳԻ, միակ իւր տեսակին մէջ։
Էջ 272, գին 7 ղրուշ։

ՄԻՍՔԻԹ

Երուանդ եւ ընկերաց խնամքով այս անգամ զուտ խաղողէ պատրաստուած եւ ո՛ր եւ է վնասակար նիւթերէ բոլորովին զերծ լինելով ստամոքսը զօրացնելու եւ ախորժակ բանալու տկար ժեռանցն համար բժշկաց կողմանէ խիստ անհրաժեշտ սիրուած օգին եւ մաստիքան՝ ՄԻՍՔԻԹ մասնաւորապէս կնքեալ շիշերով ու որոշեալ գնով ի վաճառ հանուած են հետեւեալ տեղերը։ Ի Ղալաթիա սոմ. Պանքային կամուրջը Խաւսուֆ Իզզէտտին Էֆէնտի խանին տակ Միսքէթի մթերանոցը եւ մայրաքաղաքիս ճանրածանօթ դեղարանները։ Բերայի նշանաւոր զարեջրատուները։ Ղալաթիա Գօմարոն խանին մէջ Պօղոս աղայի ճաշարանը։ Վօյվօտա փողոց թիւ 9։ Քրիբէքճիլէր փողոց Խաչիկ աղայի թիւ 27 ճաշարանը։ Սանսարճիլար փողոց Արթին աղայի թիւ 199 գրօսարանը։ Մոմխանէ փողոց թիւ 111 Մակաքէն Ռիւս խանութը։ Թօփխանէ ծխամաշտա եանէի թիւ 1 խանութը։ Խամալբաշին վրայ Վասիլորի շոգենաւերուն նաւամատոյցը Սէֆֆանի Համի Դօսթիի խանութը։ Եէնի Մահալլէի նաւամատոյցին դէմ թիւ 12։ Ի Պոլիս Հանօրալը խանի կից Մէնմէտ փաշա խան թիւ 4։ Մեծ Շուկայ Մահֆաղաճըլար փողոց Թօթալեանի թիւ 9 ճաշարանը Բերա Հաճօպուլօ շուկային մէջ թիւ 10։ Ղալաթիա Սէրայի կից թիւ 57։ Ղալաթա Սէրայի դէմի փողոցը Փիլիպի թիւ 6 խանութը։ Հալէպ Շարշըսի մէջ Օննիկ աղայի ճաշարանը, Մեծ Փողոց շաքարավաճառ Համի Սալիմ աղայի թիւ 54 խանութը, Թարլա Պաշի Միքայէլ Անանեանի թիւ 40 մթերանոցը։ Ի Գում-գափու Աթասիօ ճաստէսի նպարավաճառ Համի Միհրան Աղայի թիւ 21 խանութը։ Ի Լանկայ Թուլումպա Մէյտան Մարտուստայի թիւ 113 գրօսարանը։

Հետզհետէ բացուելիք մթերանոցներն ալ պիտի ծանուցուին կարգաւ։ 691

ՊՐԱՎԷԼԻ ՔԻՆԻ
Կազդուրիչ, Սննդարար և Ջօրացուցիչ
Գոլա, Գօգա, Կուարանա և Գալքաօէ բաղադրեալ.
Ջղային հիւանդութեանց, Տկարութեան, Արեան աղքատութեան
[illegible]
[illegible]
Կը գտնուի Կ. Պոլիս, [illegible] Թիւ 15.

ԱՄԷՆ ՎԱՅԵԼՉԱԶԳԵՍՏ ԿՆՈՋ

արդուզարդին վրայ կը գտնուի այսօր՝ երբ անհրաժեշտ նիւթ մ՝ Սաւօ Պեանտա տիպաֆան բրնձափոշիէն մէկ տուփ, լաւագոյն բրնձափոշին Ճիլօս տը Լիի, հիմնապէս առողջաւէտ, լաւագոյն բաղադրութեամբ և գիրծ ա՛յն վնասակար նիւթէ։ Այս անտեսանելի և կպչուն փոշին չորս երանգներով կ'պատրաստուի ճերմակ, վարդագոյն, մսագոյն և Ռաշէլ, ու չորս հոտեղէն. մոռ էշալ, մանիւշակ, էլիոդրոփ, իլանիլանկ։ Կը պատրաստուի Մաղէ-ըէր և Ըն. տան կողմէ, Փարիզ, Ակըմիս տը լ'Օբէրա, թիւ 32 և կրնայ գտնուիլ աշխարհի բոլոր առաջնակարգ հոտեղէնավաճառներու և սափրիչներու քով։

Ֆլամինեան չոգենաւը, Նաւապետ Մուր, Լիվըրփուլէն աստ կ'սպասուի գալ ի ամսոյս 30ին։
Ֆլամինեան լըն. ընկ.
ԷՏ. ԼԱՖՈՆՏԻՆ

ՄԻԱՑԵԱԼ ՄԵՍԻՆ ՋԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ
[illegible] 1886
[illegible]
Կը ցաւիմ որ [illegible]
[illegible]
ՏՐ. Մ. Ա. [illegible]

ԻԼԱՆ

ԽԱՅԻՆԷԼԻ ԽԱՍՍԱՐ ՇԱՀԱՆԷ

Խայինէլի Խասսար շահանէ իչուն ալընաճագ Բէշիթ Միբրր բիրինճինին գարարը գաղթիսի իչրուն Թըչրինը էվվէլը րուզմինին 24ինճի բազար կիւնի վիրկիւճեճէկինտէն Թալիպ օլանլարըն եէվմը մէզքիւրտէ սաաթ 6տան նիհայէթ 9ա գատար Խայինէլի ճէլիլէյի մէզքիւրէտէ պուլունմալարը իլան օլունուր։
13 Թըշրինը էվվէլ 309 2—3

ԻԼԱՆ

Նօ.	պէհէրի	Թօփ
1	64	160 Նէվը էվսաթ պաթալ քեադըտը
2	80	50 Նէվը սւա պաթալ քեադըտը
3	52	30 Նէվը սւա բիւչիւք Սամսոնյօլ քեադըտը
4	50	112 Նէվը էվսաթ պէօյիւք Սամսոնյօլ քեադըտը
5	64	80 Նէվը սւա պէօյիւք Սամսոնյօլ քեադըտը
		432

Զըրաաթ Պանգասը իչուն լիւզումը օլան մէնգուլէ վաղ խուլուսի էվվէլճէ դաղէթ օլան քեադըտլարտան 1 ինճիտէն 3 ինճիւ նումերօյա գատար օլան նէվիլերի աքիայը ինհալէտ թէմամէն վէ 4ինճիւ վէ 5 ինճի նումերոյը նէվիլերինին ալթըշար թօփը աքիայը ինհալէտ վէ պաղը դալան մըգտարլարը թարիխը ինհալէտէն իթիպարէն 31 կիւն սօնրա թէսլիմ խուլմէք շարթըլէ վէ պալատէքի ֆիյաթ իլէ թալիպի էօհտէսինտէ օլալ չէնըրը հալը րուզմինին 18ինճի բազար իրթէսի կիւնի սաաթ 9ա գատար մինագասաճա տէվամ իլէ եէվմը մէզպուրտէ ինհալէ էվվելիէսի վէ իրթէսի սալը կիւնի սաաթ 9ա գատար 100տէ 5տէն նօգսան օլմամագ իւզրէ թէնզիլ վուգուպուլանաճաղը հալտէ պիլ գապուլ մինագասաճա տէվամ իլէ ինհալէի գաթիեէսի իճրա օլունաճաղընտան թալիպ օլանլարըն մէզքիւր Պանգանըն խատրէի ումումիեէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։
14 Թըշրինի էվվէլ 309 865

ԻԼԱՆ

Տէրզիլէտէ Եալըքըը Խանտա 13 նումերօյը օտատա մուգիմ գօմիսիօնճը Էանաֆրնտան Գույումճը օղլը Առաքել վէքէլը Գաբրիէլին իզամէթկեահը մէհնուլ օլտըղը պա արզուհալ իֆատէ գըլընան սարաֆանտան Տէրզիէտերեան Մինաս Էֆէնտի ալէյհինէ Տէրսաատէթ մահքէմէի թիճարէթին իպթիճէի մէճլիսինտէ պիր գըթա էմրէ մուհարրէր սէնէտ մուճիպինճէ իզամէ խըլէտունկի օճուզ ատէտ լիրայի օսմանի մաթլուպաթ տավասը 309 սէնէսի Թըշրինի սանինին օնպիրինճի բէնճշէնպէհ կիւնի սաաթ եէտիտէ մահքէմէի մէզքիւրէտէ ֆասլ ու րուէթ օլընաճաղընտան եէվմ վէ վագթը մէզքիւրտէ մէրգում Տէրզիէտէրեան Մինասըն պիզզաթ հազըր պուլունմասը վէ եախօտ թարաֆընտան միւսատտագ սէնէտլէ պիր վէքիլ կէօնտէրմէսի լազըմ կէլէճէէկի վէ չաէտտ կէլմէզ վէ վէքիլ կէօնտէրմէզ իսէ ուսուլը մուհաքէմէի թիճարիէ նիզամնամէսինին մէվատը մախսուսէսինէ թէվֆիգէն հագգընտա մուամէլէի գանունիէնին իճրա օլունաճաղը մալիւմ օլմագ իւզրէ թանզիմ օլընան տավէթիէյէ վարագասը մանքէմէնին պիւրպէյ թէս յէտաշ հաձհա բահատ պայետն տէկէ պաշը սահապն թալէպէ պահաիատայն թուաղսո պահն տէս յէլատա հաւուպա պայետն հայմանը սահապն մալէպէ պ եւայ իաղայն տաէպարեւ յանայղն հայետն հայ եւայ ալիքը. տէվլէթէ յէտայն ալահ թէպլիղ վէ իլան օլունուր։
15 Րէպի-իւլ ախըր 311
13 Թըշրինի էվվէլ 309 864

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ [illegible]

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ [illegible] 1,000,000

"ՖԻՆԻՔՍ"

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնուած աւելի քան մի դար յառաջ, առաջ հրդեհի ապահովագրութեան [illegible] ընկերութիւն մ'է որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հռչակաւոր գրամատէրներն են ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առաւելութիւններն են [illegible] վճարած է 18,000,000 Անգլ. ոսկի [illegible]

618

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ [illegible] կահ-կարասիք և ապրանք յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդ [illegible] որ ունինք լիազօր իշխանութիւն [illegible]

[illegible] բնդհ. գործակալը Կ. Պոլսոյ, Պոլիկարփոյ և Սէն ծախս [illegible] Ղալաթիա, Կամուրջի դէմ, Քօմիսիօն խանի անկիւնը։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄԲՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ	6,889,695
Ընդհանուր հասոյթ	16,890,344

Ընկերութիւնս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մեծ առաւելութիւններ [illegible] վնասները [illegible] կ'ընդունին խիստ չափաւոր սակարանօք։

[illegible]

ԳԼԽԱՒՈՐ ԱՌԵՒՏՐԱՏՈՒՆ [illegible] Ղալաթիա, Ռըսթեմ [illegible] 12, 13

ՖՈՆՔՅՈՆ ԹՈՒՄԱՅ.

ՏՈՒԼԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ ֆռանք 2,585,853

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև Կոլիտատորական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին [illegible] և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակարանօք։ [illegible] վրայ մեծագումար գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար [illegible] 18 յարկ ապահովագրական հաստատութեանց [illegible] 100,000,000 Ֆռանք

[illegible]

369

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԼՐԱՄՔԷՐԻ

5րնճի Օրտուի հիւմայունեան նապլատա սպլօնեան առաքիրը շահանէնին խարիջ ուր իչաւն 1 սէնէ զարփըննա լիւզումը օլաւդ մաշալլնճէ մէվգրի միւնագասայա գօնալաճ 22 գալէմ էրզաքըն ի թասրնա Տէրսաաալէ թալիփ օլանլարըն այամը Մէրասքէրի լէվազիմաթը աւտա միէ սաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 20 3—3

Նիզամիէ էրզաք անպարը իչաւն միւպաեա օլանաճագ օլան 2000 անտարք կալըն պէնէր աանտարը 23 գըշ ու թամիր էօչաէսինաէ օլաւդ իչաւն Թըւրինի էվվելը րուսինին 16ընճը ճամաա իրթէսի կիւնի զարարը գալ թ. ու վիրիէձէկի մէ իրթէսի կիւնի ալօաէ 3 Թէնզիլի գաւսալ օլանաճաղը ճըհէթլէ իթասրնա թալիփ օլանլարըն այամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը սաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 21 3—3

ՔՈՆԵԱՔ ԳՈԹՈՆԻ

Ցիշեալ քոնեաքը տարրալուծուելով բժշկական վարժարանին մէջ, աղէկ գտնուեցաւ եւ գեղարուեստից արծաթ շքադրամ մը տրուեցաւ տիրոջը։ Կայս. պալատան հանրային տարրալուծիչ Պ. Մօռօ, քննելէ ետք յիշեալ քոնեաքը, նպաստաւոր տեղեկագիր տուաւ։ Պ. Պրահամի, Պ. Ծաննի, Մավրօեէնի փաշա, Տրթ. Խորասանճեան, Զամպաքօ փաշա, նոյնպէս քննելով զայն՝ նպաստաւոր տեղեկագիր տուին։

Կեդրոնատեղին Կալաթա, Պէօյիւք Խալիլ փաշա խան թիւ 6, Ֆինճանճըլար եօքիւշի Գօլարիտիի քով. Վէզնէճիլէր Պ. Սթավրօ Բիլէտարիտիի դեղարանը, կամուրջին վրայ Պէօյիւք թօէրէի շոգենաւուն նաւատոյը Մէէֆտնարի ծխավաճառին քով, Պէշիքթաշ Բիլիսէ մէյտանին գազինօյի Ալիքսանին քով եւ մերիչ ամեն տեղ։ 392

PAPIER FAYARD ET BLAYN

Սպեղանեան թուղթ Ֆայեառ եւ Պլէյն, կ'առ գործ յաջողութիւն։ Դիւրապէս գեղ [illegible] ցաւերու, [illegible], քերծերու, արտաքին բնոյթ գեղ բնդդէմ [illegible] կը ծախուի բոլոր դեղարանաց մէջ։ Սառրապքութիւն պահանջել։

ՏԻԳ. Ա. ԽՈՋԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

[illegible]

[illegible]

Մասնագէտք [illegible] արհեստական ատամներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենատեսակ [illegible] ատամները, ոսկի, պլատին և [illegible] լեցնելու, ինչպէս նաև [illegible] բերնի և ատամի հիւանդութեանց։

([illegible]) [illegible] 114

ՆՕՐԹ ՊՐԻԹԻՇ ՌԱՊԸՐ

(ԼԻՄԻԹԸՏ)

(ԵՒ ՄԱՆԹՕ ՄՈՒՇԱՄԲԱ

ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ՆՈՐԹ ՊՐԻԹԻՇ ՌԱՊԸՐ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Այսրականքս մէջ երկար ատենէ ի վեր ճանչցուած է, թէ մեր քաուչուէ մաշտակները կը գերազանցեն հրապարակին վրայ գտնուածները թէ՛ իրենց ճոխութեամբ թէ հաստատուն զուտ կաուչուքէ շինուածքով։

[illegible] ամենատեսակ մեքենայից մասերու համար [illegible] շինուած [illegible]

Ինչպէս գործարանիս մաշտակները նոյնպէս մանթօները ուրիշ գործարաններու շինուածին 2-3ը կը հինցնեն եւ մէջը բնաւ ջուր չանցնիր։

Մեր մաշտակներուն ներսի կողմը, կէտը մը եւ ցուրսի կողմը առիւծի պատկերը դրոշմուած է, եւ կը վաճառուին բոլոր քաուչուէ մաշտակ ծախողներու քով։ իսկ մանթօները օձիքին ներսի կողմը կը դրոշմեն առիւծ եւ կշիռի նշանները, և կը ծախուի ի կեդրոնատեղին, ինչպէս նաև ի Ջիմէանիա Արասթա չարշին, Հանըմղատէ Բիֆամն էֆ-ի քով և ի Ցէլանիկ պէղէսթէն Շաւկան գափաֆ Ա. Հմէտ Մէմիշ Օղլուի քով։ կեդրոնատեղին է, Կ. Պոլիս, պահճէ Գափու Գօծամն օղլու խան դրան կից թիւ 13-14 մթերանոցը։ 800 16—45

ԲՌԵՍԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ

ԱՍԻՒՐԱՆՍ ՔՈՐՓՕՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան	Անգլ. ոսկի 4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է	» 35,000,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ քարայէն և փայտայէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ և իցէ ԶԵՂՉԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնելու փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ. Պաղճէ Գափու, Մէյտանճըք սօքաք, Ուիթալ խան։ 726

Ընդդէմ [illegible]

Եւ այն հիւանդութեանց որոց պատճառն է.
ԼՆԱՐԴԱՅԻՆ ԽԹԹԵՐ
ԼՆԱՐԴԻ ԿԱԼԱԾՔ
ԿԱԹՈՒԱԾԱԿԱՆ ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ
ՈՒՂԵՂԱՅԻՆ ԱՐԵՆԱՀԱՒԱՔՈՒՄ
ԱՂԵԱՑ ԹՈՒԼՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԻՒՆԱԹՈՒԹԻՒՆ
[illegible]
[illegible]

Առոյգ յաջողութեան կիրառութեամբ
ՎԻՇԻՒ ԼՈՒԾԻՉ ՓՈՇԻՒՆ
ի Ցաֆր. ԼԷՕՆՍ ՍՈՒԼԻԱՊԻԷ

Բուսային և անուշահոտ փոշիներ, բաղդատելով գեր [illegible] ամենայն [illegible] Թեան կրնայ գործածուիլ [illegible] ծերուններու, տկար մարդերու և [illegible] կողմէ, — շատ ախորժահամ, ջուրին կ'առնուի [illegible] սուրճի դգալ մը այս փոշիէն հալեցնելով [illegible] կ'առայ՝ [illegible] Փողոց, 6, Վիքթորիա ծառուղի, կը գտնուի [illegible]

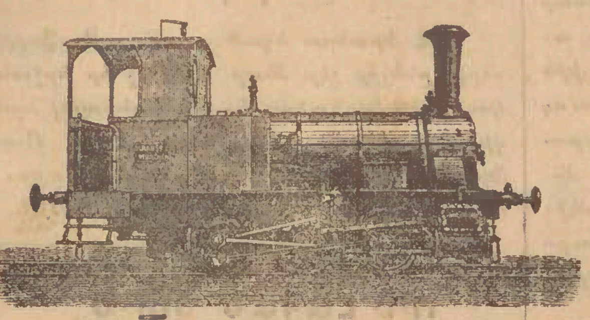

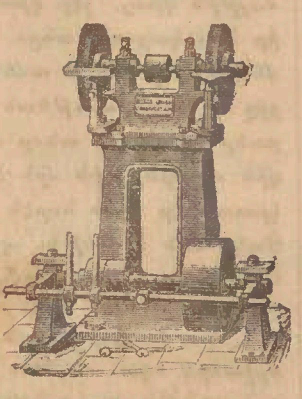

ԷՔՍԲՈՐ ՎԷՌՊԱՆՏ

ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՔԵՆԱՅԻՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒ
ԱՐՏԱԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՇՐՋԱՆԱԿ

Մեքենաներու և գերմանական այարհեստական նիւթերու ցուցասրահ թիւն ի Ղալաթիա, Բերչեմպէ Բազար Թիճարէթ խան (Նախկին կեդրոնատեղի ծխախոտի Րէժիի)

Արհեստական, երկրագործական, ճարտարապետական, նաւային և այլն, այլն ՆԻՒԹԵՐՈՒ և ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌՈՒՄ։

Տեղեկութիւնք կը տրուին մեքենաներու ամբողջ գործարաններու զետեղման վրայ։

Ցուցարութեան [illegible] կը գտնուի միշտ գեղեցիկ ամբողջ մը զանազան մեքենաներու, շրջաններու, խոհանոցի նիւթերու, գերմանական լինոլէօմի և ուրիշ վաճառքներու։ 798

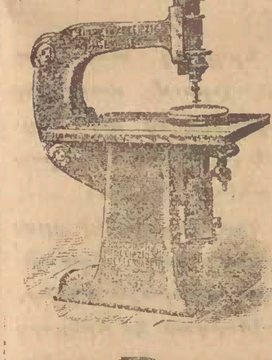

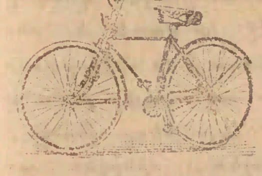

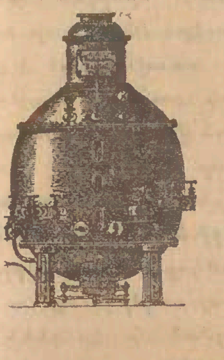

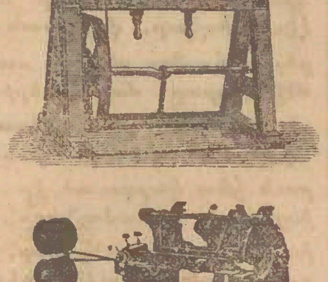

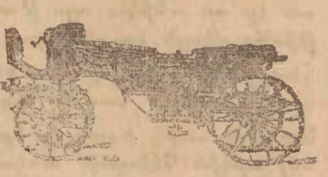

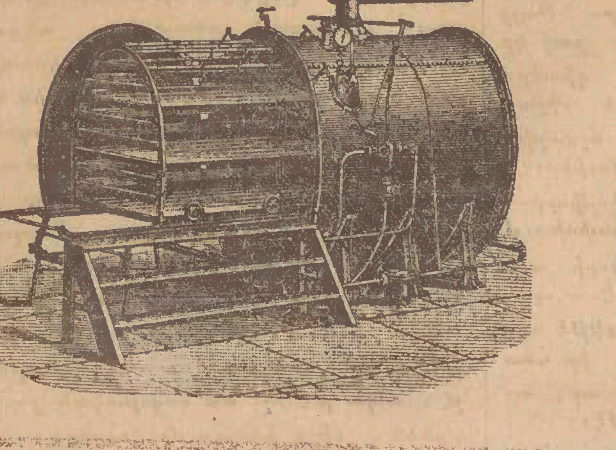

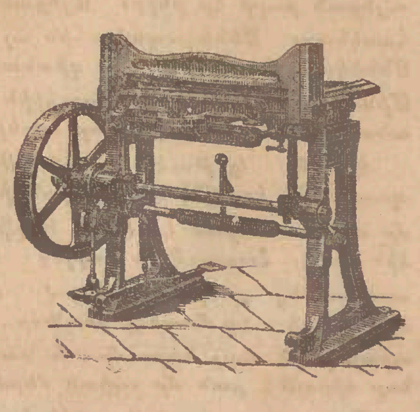

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԴԻ ՕՇԱՐԱԿ)

ՄՕՐԻՒ ՁԿԱՆ ԶԻՒՏ ԻՒՂ

Իփոփոփիթ ով չով և ասպայով

Պատրաստեալ Ճեառ ՍԳՕԴԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նիւ-Եօրք։

Իւղթին չափ ախորժահամ է

Մօրիւ ձկան հասմ իւղէ բոլոր յատկութիւններէն զատ հիբօֆօսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճղաճութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, տխորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործ ակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀՕՒՐԻԼ

PARIS

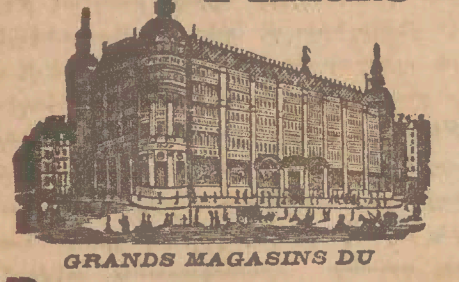

GRANDS MAGASINS DU

Printemps

NOUVEAUTÉS

Envoi gratis et franco

du catalogue général illustré, renfermant toutes les modes nouvelles pour la SAISON d'HIVER, sur demande affranchie adressée à

MM. JULES JALUZOT & Cie

PARIS

Sont également envoyés franco, les échantillons de tous les tissus composant nos immenses assortiments, mais bien spécifier les genres et prix.

Envoi franco de port jusqu'à destination de toute commande de 50 francs payée par avance, pouvant être expédiée en **un seul** colis-postal.

Les envois qui ne peuvent être faits par colis postaux, sont expédiés franco Marseille ou, sur demande, *franco destination*, à partir de 100 fr. moyennant 5 % d'augmentation sur le montant de la facture. — Ces envois peuvent être expédiés contre remboursement.

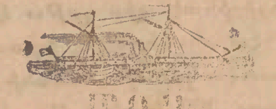

[illegible]

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
[illegible]	4200	[illegible]	3000
[illegible]	4000	[illegible]	3000
[illegible]	4600	[illegible]	3000
[illegible]	3250	[illegible]	5000
[illegible]	3250	[illegible]	800
[illegible]	3250	[illegible]	800
[illegible]	3350	[illegible]	700

Դիմել առ Ճ. Վ. ՍԻՔՕԼ և Ընկ. [illegible] խան

[illegible] Ընկ.

292 [illegible]

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՑԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՍԷՅԼԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Պոլսոյ միջեւ կանոնաւոր գիծ

Բարիզ-Լիօն-Մարսիլիա երկաթուղեաւ ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

[illegible]

Նաւագնէցի, ուղեւորութեան և [illegible] տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակալ [illegible]

477 [illegible]

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ և Ց. ԽԱՏԳՈՒԼԵԱՆ

ԹԷՅԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

Պոլիս Պաղչէ Գափու Ճէլալեան խան թիւ 10

Այս մթերանոցին մէջ, որ երկար ատենէ ի վեր հաստատուած է, կը վաճառուին Չինաստանի և Ծէյլոնի ամենաընտիր թէյերը։ Այս թէյեր անզուգական են իրենց համով, հոտով և գոյնով։ Դիմողք ամեն կերպիւ գոհ պիտի մնան։ Այս ընկերութիւնը Թուրքիոյ ամեն կողմերու մէջ մասնաճիւղեր ունի և շատ դիւրին է ամեն կողմ գտնել։ Առանց կեղծերը չինուած բլլալով, պէտք է ուշադրութիւն ընել վերոյգրեալ նկարին։ 803 16—60

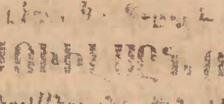

ԵՕՆԱՏ ԽԱՐՊԻ ՇՈԳԵՆԱՒ

[illegible]

ԹՕՌՓԱՍԻՆ [illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
[illegible]	2000	[illegible]	1600	[illegible]	3200
[illegible]	3000	[illegible]	5500	[illegible]	1700
[illegible]	5500	[illegible]	2200	[illegible]	1500
[illegible]	3300	[illegible]	1900	[illegible]	1000
[illegible]	2000	[illegible]	2200	[illegible]	2800
[illegible]	3000	[illegible]	3000	[illegible]	4400
[illegible]	2000	[illegible]	2400	[illegible]	3200
[illegible]	2000	[illegible]	7000	[illegible]	3000
[illegible]	[illegible]	[illegible]	1800	[illegible]	3500
[illegible]	[illegible]	[illegible]	5000	[illegible]	3500
[illegible]	[illegible]	[illegible]	2800	[illegible]	4000
[illegible]	[illegible]	[illegible]	2600	[illegible]	2200
[illegible]	[illegible]	[illegible]	1200	[illegible]	2000
[illegible]	[illegible]	[illegible]	2200	[illegible]	2000
[illegible]	[illegible]	[illegible]	2000	[illegible]	4300
[illegible]	[illegible]	[illegible]	4500	[illegible]	3000
[illegible]	[illegible]	[illegible]	3000	[illegible]	1200
[illegible]	[illegible]	[illegible]	1500	[illegible]	2800
[illegible]	[illegible]	[illegible]	1800	[illegible]	900
[illegible]	[illegible]	[illegible]	6500	[illegible]	5000
[illegible]	[illegible]	[illegible]	2400	[illegible]	5000
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	2500
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	1000
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	200
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	100
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	140
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	130
					9000
					3000
					5100

[illegible]

Պոլիս 17-18, [illegible]

409 [illegible]

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

[illegible] Լիվըրփուլ և Ամերիկայի միջեւ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
[illegible]	7718	[illegible]	4845
[illegible]	7718	[illegible]	4531
[illegible]	7391	[illegible]	3574
[illegible]	7269	[illegible]	3403
[illegible]	5587	[illegible]	2338
[illegible]	5517	[illegible]	2166
[illegible]	[illegible]	[illegible]	2246
[illegible]	[illegible]	[illegible]	2144
[illegible]	[illegible]	[illegible]	899
[illegible]	1676	[illegible]	1855
[illegible]	1614		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ք. ՃՕԼԻ գործակալ
Thomas C. Joly
[illegible] խան, թիւ 401
[illegible]

Արտօնատէր Ս. ՏԱՂԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ